

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Liepa — July 22, 1964

Nr. 84

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DEMAGOGIJOS AUDRA

IESKODAMI PRIEKABIŲ PRIE GOLDWATERIO, 'LIBERALŲ' ŽURNALISTAI SIEJA JĮ SU NACIAIS. — JO PASISAKYMAS UŽ KRAŠTUTINĘ KOVĄ LAISVEI APGINTI LAIKOMAS MIRTINA NUODEME. — TOKIE 'KRITIKAI' PAPERSTAI NORI UŽMIRŠTI VIENINTELĮ POTENCIALŲ JAV PRIEŠĄ — MASKVĄ IR... DEL TO VISAI NATURALUS ĮTARIMAS.

Vytautas Meškauskas

Senatoriaus Barry M. Goldwaterio nominavimas respublikonų kandidatui į prezidentus sukėlė tokia demagogijos audra, kad ir prastai apie politikų pokščių, tenka gerokai nusistebėti. Demagogija pagal lietuvių kalbos žodyną yra "suvedžiojimas, kurstymas". Mūsų atveju, senatoriaus prieštariškumą patvirtina jo "liberalių" žurnalistų plačiai taikytinai kaujami, nori jį rinkėjų masėm pristatyti kaip fašistą!

Kaip žinia, senatorius po konvencijos buvo numatęs trumpam apsilankyti Vokietijoje pas savo asmeninį seną draugą generolą Williamą Quiną, JAV 7-tos armijos, stovinčios Vokietijoje, vadą. Išradę žurnalistai iš to padarė išvadą, kad senatorius Goldwateris, kurio tėvas buvo žydas, nori užmegsti santykius su Vokietijos naciais, kalbėti jų susirinkimuose ir pasisemti dvasinės stiprybės Muenchene, kur Hitleris pradėjo savo politinę karjerą! Tokios žinios privertė senatorių numatytą kelionę atšaukti ir jų skleidėją CBS radijo bei televizijos tinklą pasmerkti. CBS korespondentas Vokietijoje Danielis Schoar iš savo pusės patvirtina:

"Kalbėdamas ... apie senatoriaus Goldwaterio sąlytį su tomis jėgomis (vokiečių dešini-

slais), aš nenorėjau sugestionuoti, kad jis pats jo siekia, tam nėra jokių įrodymų, bet kad slink (process of gravitation) [toki sąlyty čia galima pastebėti]."

Paprastais žodžiais kalbant, Goldwaterio nominavimas buvo sutiktas su džiaugsmu visų tų, kurie į komunizmą panašiai žiūri kaip senatorius, bet, žinoma, tai dar nereiškia, kad jie yra fašistai. Tačiau komunistams ir jų sėbrams Goldwaterio vaizdavimas fašistu labai patinka. Taip pat, respublikonams artima New York Herald-Tribune paskelbė savo vedamųjų puslapyje Seymour Freidlin straipsnį "The Seeborn Letter", kuriame toliau naripliojamas tarlamas Goldwaterio ryšys su naciais. Hans Christoph Seeborn yra sudėty vokiečių politikas. Tuoju po karo, kai bolševikai išvarė milijonus vokiečių iš jų apgyventų teritorijų ir jas atidavė raudonajai Lenkijai ir toliai pat Čekoslovakijai, Vakarų Vokietijoje įsisteigė pabėgėlių partija, kuri pradėjo surinkdavo gana daug balsų, ir įėjo į koalicinę vyriausybę su krikščioniškomis demokratėmis. Ilgainiui, pabėgėliams vis daugiau įsijungiant į Vakarų Vokietijos socialinį, dūktį ir kultūrinį gyvenimą, pabėgėlių partija neteko savo egzisten-

cijos bazės ir jos gaunamų balsų skaičius pastoviai mažėja. (Iš viso Vokietijoje pastebima tendencija pereiti prie dviejų partijų -- krikščionių demokratų ir socialdemokratų -- sistemos.) Savaime aišku, kad Seebornas, kaip ir kiti pabėgėliai, nenori sutikti su dabartine padėtimi. Tas Seebornas pasikeitė keliais laiškais su Goldwateriu. Turint galvoje, kaip lengvai Amerikos politikai siunčia laiškus visiems tiems, kurie tik į juos kreipiasi (ne tik laiškus, bet ir rezolucijas), tokia korespondencija neturėtų būti kažkokiu stebėtinu dalyku. Bet Seymourui Freidlinui susirašinėjimas su Seebornu, V. Vokietijos -- NATO nariu -- susisiekimo ministru -- yra mirtina nuodėmė, kaip ir išsirašymas vokiečių Soldaten Zeitung (Goldwateris vokiškai nemoka). Girdi "being a regular subscriber to that paper is practically honorary membership for the Iron Cross". Čia reikia pastebėti, kad Iron Cross -- Geležinis Kryžius -- yra 1870 m. įsteigtas vokiečių karių ordinas, duodamas už asmeninę drąsą, neturįs jokio sąryšio su politika. Daugelis dabartinių V. Vokietijos parlamentarų juo didžiuojasi ir visai nėra draudžiama jį nešioti. Savaime aišku, kad laikraščio išsirašymas nėra lygus Geležinio Kryžiaus įsigijimui!

Štai kokiomis nesąmonėmis populiarūs JAV spaudos organai maitina savo skaitytojus! Kas gi bijo glaudesnių amerikiečių vokiečių santykių? Tik Maskva. Čia pat kyla nedora mintis, kas būtų, jei Goldwateris tuoju po konvencijos, užsidėjęs kailinę kepurę išskristų pasikalbėti su Chruščiovu? Kaip tuo apsidžiaugtų visa vadinama liberalinė spauda! Iš to prašosi nemalonios išvados.

Noras užmesti Goldwateriui fašisto apšauktą kiekvienam nor (Nukelta 12 psl.)

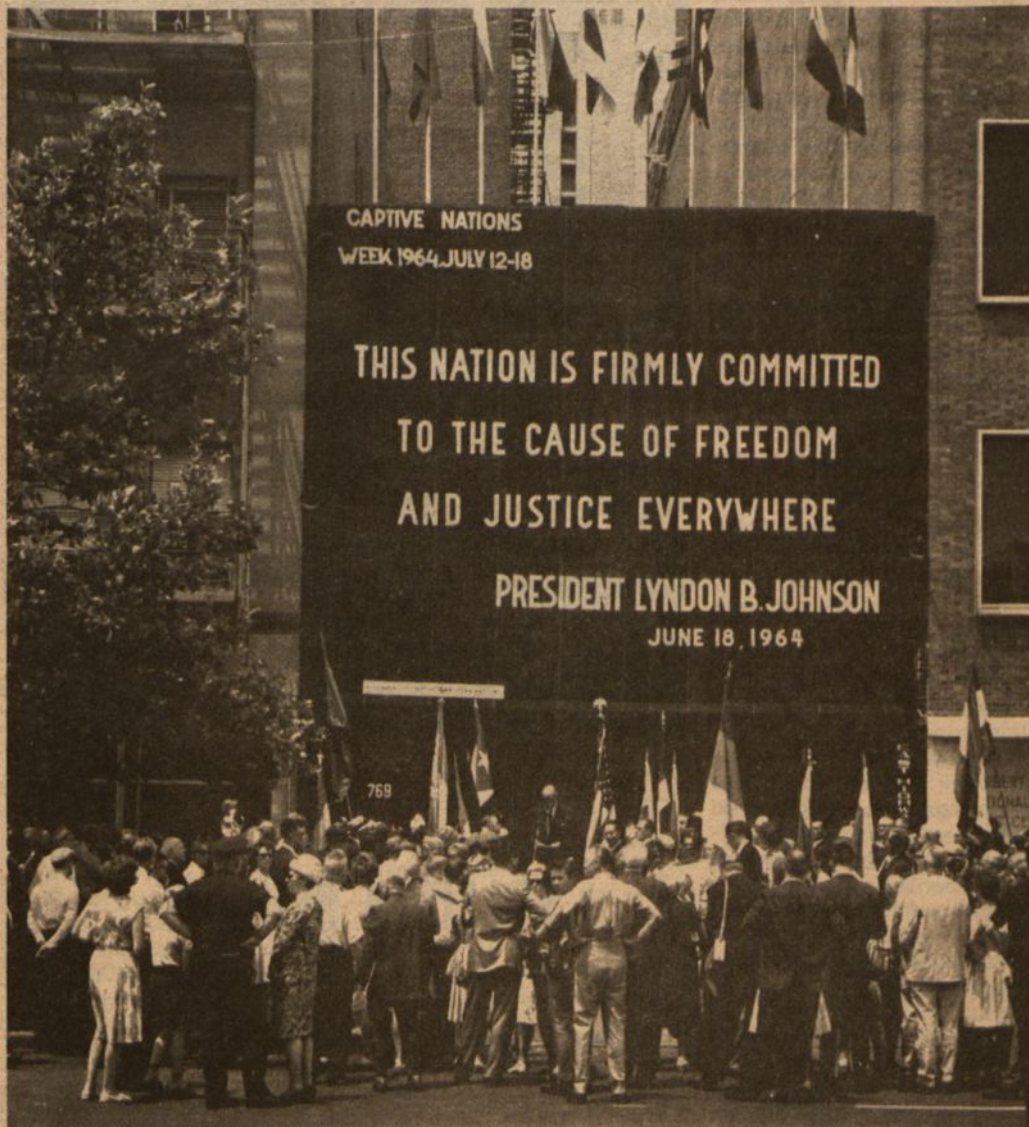
ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* NEI PALEISTAS, NEI PAKARTAS. Tokioje padėtyje yra atsėdęs Sam Sheppard, prieš 9 metus Clevelande iki gyvos galvos kalėti nuteistas gydytojas, apkaltintas jį nėsčios žmonos nužudymu. Vienas federalinių teisėjų paleido jį iš kalėjimo todėl, kad anuomet teismas vykęs Sheppardui nepalankiose aplinkybėse -- visuomenė ir spauda jau iš anksto buvusi prieš jį nuteiktą ir tai pavėlkę prisiekusiųjų sprendimą.

Tuo teisėjo sprendimu anuolitojamas teismo sprendimas, Sheppardas neišteisintas. Jam privalo kelti naują bylą, kuri po tiek laiko beveik nustoja prasmės, nebenturint nei tų pačių liudininkų, nei kitų bylai reikalingų įrodymų.

Paleistas iš kalėjimo sekančią dieną Sheppardas apsigėdė sutūla Tebbenjohans, iš Vokietijos.

* SEN. GOLDWATERIS PASIT-



Pavergtųjų Tautų Savaitės proga New Yorke prieš Jungtinių Tautų pastatą buvo iškeltos pavergtųjų tautų vėliavos ir pasakytos kalbos.

Vyt. Maželio nuotrauka

BENDRUOMENĖS TARYBA RENKASI CLEVELANDE

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos Prezidiumas, 1964 birželio 22 dienos posėdy susipašilys, kurį tar naujų gesinimų ugnies rinkiminės propagandos įkarštyje.

* NEW YORKO DIDMIESČIO negy kvartale Harleme tebevyksta riaušės, kurių įtampa nemažėjant, burmistras Wagneris turėjo nutraukti atostogas Ispanijoje ir sugrįžti, negy vadams reikalaujant. Riaušių metu šimtai buvo sužeisti, policija areštavo ne mažai riaušinių ir yra galimybė, kad neramumams numalšinti teks griežti kariuomenės pagalbos.

* RYŠIUM SU PASIKEITIMAIS KREMLIAUS VADOVYBĖJE spėjama, kad galutinai valdžią į savo rankas perėmė po Stalino generacijos žmonės, tuo pačiu sutvirtinant Chruščiovo pozicijas.

* GOLDWATERI ĮSRINKUS respublikonų kandidatui į prezidentus, JAV vyriausybė, bent iki lapkričio mėn. rinkimų, numato sukažinti santykių su Sov. Sąjunga tempą. Iki to laiko nenumatomai jokie įtakingesnių asmenų pasikeitimai vizitais. Taip pat ir konsularinė sutartis nukelta į Kongreso sausio mėn. sesiją.

1. Atidarymas: Invokacijos, Prezidiumo pirmininko žodis, sveikinimai (raštu, žodžiu tiksliniais atvejais).

2. Laikinojo prezidiumo kvietimas (pirmininkauti vyriausiasis amžiumi, sekretoriauti jauniasis amžiumi).

3. Komisijų sudarymas.

4. Apykaitiniai pranešimai: Centro Valdybos pirmininko; Kultūros Fondo pirmininko; Švietimo Tarybos pirmininko; Centro Valdybos išdėtininko.

5. JAV LB Kontrolės Komis-

jos aktas.

6. Diskusijos dėl pranešimų ir apyskaitų tvirtinimas.

7. Rinkimai: LB Tarybos Prezidiumo (įstatų 39 str.); LB Centro Valdybos pirmininko (įstatų 35 str.); LB Kontrolės Komisijos (įstatų 35 str.); LB Garbės Teismo (įstatų 35 str.).

8. Žvilgsnis į LB Tarybos trejų metų kadencijos darbą (įstatų 35 str. punktas f): Bendruomenė Lietuvos laisvės kovoje; Gairės LB Centro Valdybos darbu; Gairės LB Kultūros Fondo darbu; Gairės LB Švietimo Tarybos darbu; Gairės LB apygardų ir apylinkių darbu.

Pastaba: kiekvienam klausimui kviečiamas atskiras pranešėjas, kuriems skiriamas uždavinys pareikšti konkrečius siūlymus (pranešimui duodama ne daugiau kaip 15 min. laiko).

9. PLB Baldybos pirmininko žodis.

10. Siūlymai, sugestijos, nutarimai.

11. Sesijos uždarymas Sesija įvyksta 1964 liepos 25-26 dienomis, atidaroma liepos 25, šeštadienį, ryto 10 val.

Posėdžiama gauta vėsinama salė, Penthouse Conference and Meeting Room, Howard Johnson's patalpos, East 107 ir Euclid gatvių kampe (pasiekiamas Euclid Ave. autobusais, važiuojant iki 107 gatvės).

Nakvynės: Prezidiumas mano, kad sesijos dalyviai galės apsigyventi pas savo pažįstamus ir artimuosius.

Tie dalyviai, kurie tokių pažįstamų ir artimųjų Clevelande neturi, prašomi kreiptis į LB Clevelando I-osios Apylinkės Valdybos pirmininką F. Eidimą (6517 Superior Ave., Cleveland Ohio 44103, telefonas: /Area 216/ 881-1921).

Sesiją sutiko globoti LB Clevelando I-osios Apylinkės Valdyba. Ji kviečia sesijos dalyvius į jų pagerbimo pobūvį, rengiamą 1964 liepos 25, šeštadienį, vakaro 8:30 val. Čiurlionio ansamblio namuose 10908 Magnolia Dr. Programoje: LB Tarybos narių pristatymas Clevelando lietuvių visuomeni, naujai išrinktųjų LB pareigūnų žodis, sveikinimai.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

MASKVOS spaudžiamas, Fidel Castro aną dieną Amerikai pasiūlė sugyvenimą. Tačiau amerikiečiai norėtų vietoj gražių žodžių matyti faktus, kurių iki šiam laikui Castro neparodo.

Kodėl barzdotasis diktatorius vykdo Maskvos rekomendaciją ir ieško draugystės? Dėl to, kad Pietų ir Šiaurės Amerikos kontinente prieš Castro didėja nepasitenkinimas, Kuba pasmerkiamą izoliavimui ir tai atsiliepia kiekvieną dieną Havanoje ekonominiuose ir politiniuose sektoriuose. Bet dar yra ir kiti veiksniai, kurie verčia Castro ieškoti "atodėrdo".

Kubiečių tremtinių veikla silpnina Castro režimą daugiau, negu manoma. Kiekvienas jų bandymas išsilaipinti Kuboje žmone kelia viltį. Ten laukiama labiau negu kada normalaus gyvenimo ir laisvės.

Castrui įsigalėjus Kuboje, salą apleido daugiau negu 100,000 kubiečių. Dauguma jų įsikūrė JAV, kur susiorganizavo į akcijos grupes, turinčias tikslą pašalinti Castro režimą. Kitos grupės, esančios Centrinėje Amerikoje, savo narius ruošia kariniam puolimui.

Labiausiai aktyvi grupė yra "karinė junta", vadovaujama Manuel Ray Rivero, 39 metų amžiaus, partizaninio karo specialisto. Seniau jis veikė iš vieno su Castru ir vadovavo sabotazo darbams prieš Batistą. Kai Castro laimėjo, buvo paskirtas darbo ministru. Bet vėliau jam nepatiko Castro komunistinė politika ir jis pasitraukė iš vyriausybės apelsdamas Kubą į pradėdamas organizuoti rezistenciją. Jo grupės tikslas yra įgyvendinti Kuboje "garbingą revoliuciją", atstatant demokratiją ir laisvę. Birželio pradžioje anglai jį buvo suėmę netoli savo valdomų salų, bet greit paleido, sumokėjus pabaudą. Dabar jis ruošiasi su savo grupe naujai akcijai prieš Castro.

Kita stipri rezistencinė organizacija yra "Alpha 66", kurios nariai su pasisėkimu 1962 ir 1963 m. įvykdė Kuboje sabotazus. Šiai grupei irgi vadovauja buvęs Castro bendradarbis, majoras Menoyo, Sakoma, kad šiuo metu jis yra Kuboje ir vadovauja partizanams kalnuose netoli Havanos.

Dar yra trečia karinė grupė, vadovaujama majoro Buesa. Ši grupė 1962 m. bandė išsikelti Kiliaių įlankoje, bet tas jiems brangiai atsiėjo ir vėliau belaisviai buvo iškeisti į vaistus ir maisto produktus, kurių Kubai labai trūksta. Tai vienintelė grupė, kuri Centrinėje Amerikoje turi karinio paruošimo stovyklą.

Tačiau visų tų grupių silpnumas tame, kad jos neturi vieningos vadovybės ir kiekviena veikia izoliuotai, Castro tuo naudoja, per savo agentus tas grupes kiršindamas ir neleidamas joms susitarti dėl bendros akcijos. Tačiau tas sunkiai sekasi ir laikrodis dirba ne jo naudai...

TURISTAS IŠ Amerikos, Vilniuje susitikęs pažįstamą, bando juokauti:

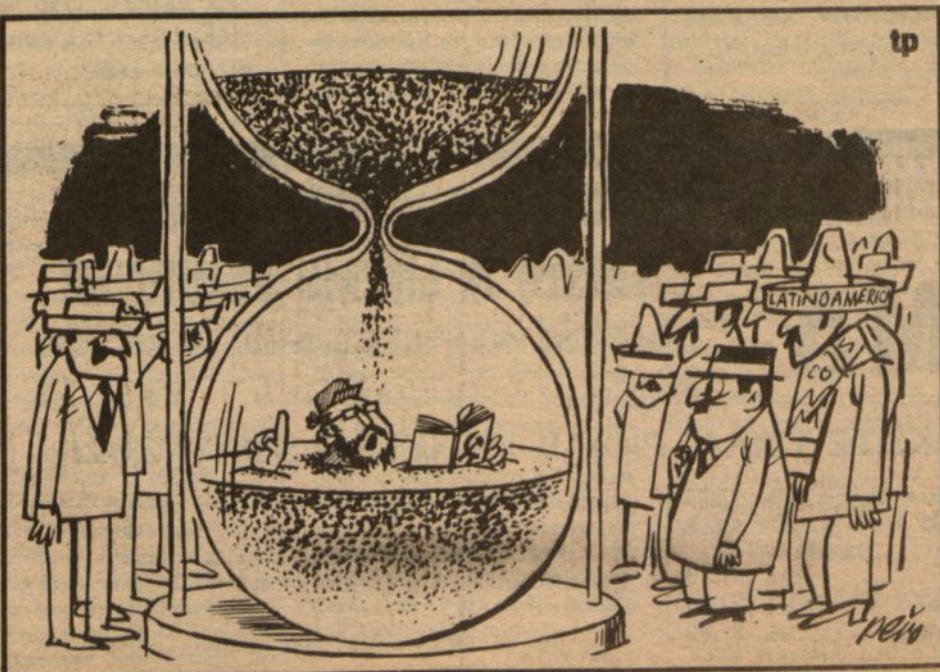
-- Ar žinote koks yra skirtumas tarp komunistinių ir kapitalistinių valstybių? Pas mus Amerikoje, kai 6 val. ryto prie durų suskamba, mes žinome, kad tai pieno ar laikraščių išnešiotojas, o pas jus...

-- Žinome šį ankedotą, -- pertraukė vilnietis. -- Dabar pas mus jis nebegalvoja. Per paskutinius metus daug kas pasikeitė!

-- Tikrai?

-- Praėjo jau tie laikai, kai saugumiečiai rytą pasibelsdavo į duris. Šiandien jie įeina nesibelsdami... be mažiausio mandagumo!...

(vg)



Castro: Leninas yra pasakęs, kad laikas dirba mūsų naudai!...

DEMAGOGIJOS AUDRA...

(Atkelta iš 1 psl.)

maliai galvojančiam žmogui turi pasirodyti absurdiški. Jis juk yra laisvės kiekvienam žmogui čempionas, jo nominacijos priėmimo kalba yra to principo išpažinimas. Tuo tarpu fašistai ir komunistai nori žmogų pavergti valstybei. Bet kai senatorius pareiškė: "Aš noriu jums priminti, kad kraštutinis kovojant už laisvę nėra nuodėmė... o švelnumas siekiant teisybės nėra dorybė".

-- vėl kilo didžiausias triukšmas ir pasigirdo reikalavimai tą vietą paaiškinti. Tos kalbos vietos kritikai, nors ją gali labai plačiai ir kaip nori aiškinti, turbūt norėtų sekančios Goldwaterio pareiškimo:

"Better red as dead".

Senatorius yra priešingos pažiūros. Ir tai nepatinka jo kritikams.

Jau daug sykų rašiau, kad politika yra galimybių išnaudojimo menas. Gražūs žodžiai dar neviskas. Ypač šiais laikais, kada visos sąvokos yra baisiai sumaišytos. Šiandien klasiški liberalai kaip Goldwateris vadinasi konservatyviais, komunistai demokratais, o jų simpatikai - liberalais. Tačiau nepaisant to maišalynės, kova vistik pasilieka gyvybės požymiu. Atrodo, kad kai kurie Amerikos viešosios nuomonės formuotojai nori toleruoti kovą Amerikos vidaus gyvenime -- prieš rinkimus galima net gerokai pasibarti, tačiau JAV užsienio politika turinti būti nuolaidi, kaip avinėlio!

Tuo tarpu sovietai galvoja priešingai. Šiuo metu Maskva New York Times karinio kritiko Hanson W. Baldwin liudijimu yra apsupta daugiausiai įvairios rūšies apsigynimo raketų, negu bet kuris kitas miestas pasaulyje. Sovietai skubiai tobulina savo tolimos distancijos raketą, kurios būtų nukreiptos prieš tokios pat rūšies JAV raketą. Kol kas santykis esąs 800 prieš 150 JAV naudai. Į Europos taikinius yra nukreipta tarp 500-800 artimesnių distancijų sovietų raketų. JAV tokių Europoje neturi, užtat JAV turi 21 Polaris tipo atominį povandeninį laivą su 16 vid. distancijos raketų kiekvienam. Jie plaukdoja Viduržemio ir Šiaurės jūrose.

Ir tik dėl to jėgų santykio sovietai kalba apie "taikingą koegzistenciją". Ne dėl to, kad jie būtų pasikeitę dvasioje. Juk apie taikingą koegzistenciją šnekėjo pats Stalinas! Tų faktų akivaizdoje labai gera prisiminti, kas yra tikras ir potencialus JAV ir atski-ro žmogaus laisvės priešas. Tikrai ne Goldwateris, kaip tai bando įrodyti kai kurie vadinami "liberalai".



Prel. J. Balkūnas Šv. Patriko katedroje New Yorke Pavergtųjų Tautų Savaitės proga sako pamokslą. Vyt. Maželis nuotrauka

APLEISTU REIKALU

L. VAIČIŪNIENĖ

Po radijo ir spaudos atstovų suvažiavimo J. Bačino tikyje, vis ieškinėjau spaudoje to suvažiavimo vertinimuose ir lūkuriauv, gal kas bus pasigedęs suvažiavime aplenktų aptariamų reikalų eilę įtraukti vieno "mažmožio", būtent, mūsų raštijos kalbos gerinimo. Kai jau apkelia-vo ir Pasaulio Lietuvis, išnešio-damas B-nės žinias, tai iš kitur balsas, tur būt, nepakils.

O Kultūros Kongrese, prieš tai surengtame LB-nės, priimtas net nutarimas rūpintis raštijos kalbos gryninimu ir rašybos suvienodinimu, vartojant jabolniskę.

Vien nuo nutarimo raštijos kalba negalėjo pagerėti ir rašyba susivienodinti. Nebuvo nė nugarsta, kad kas plačiau tais dviem reikalais būtų daroma. Tai šiame kalbos ir jos rašto vartotojų, puoselėtojų suvažiavime rodos būtų buvę tinkama ne tik kalbėti, bet, iš pareigos ir atsakingumo, klausimą rimtai pajudinti.

O kas daugiau, jei ne spaudos darbininkai ir radijo bangomis gyvo žodžio siuntėjai yra plačiosios visuomenės kalbos mokytojai.

Spaudos ir radijo kalba, gera ar bloga, lydi ir veikia kiekvieną -- ir mokyklos suole sėdintį, ir jau padėjusį vadovėlį į šalį, bet reikalingą nuolat (visiems) iš šalies pastiprinimo, pasipildymo ir pastikrinimo. Skaitytojas skaito tokią spaudą, kokią leidėjai gamina ir pateikia, klausytojas kalbos, kokią kalbėtojas siunčia. Jei kas neskaityt ir nekalbės, tiems, žinoma, skirto nėra. O iš skaitančiųjų dažnai išgirsti, kad taip parašyta laikraštyje, knygoje, tai taip ir reikia: jie žmonės mokyti, žino ką daro.

Jei dirbtuvės rūpinasi išleisti apyvartoti kuo geriausius gaminius, kaip galėtų nesirūpinti spaudos leidėjai ir kalbėtojai savo išleidžiamu gaminiu, rašto ir kalbos kultūra, šiuo atveju lietuviškumu. Žinoma, jog kalba ne dirbtuvės gaminytis: ji gyva, turi savitą dvasią, keičiasi, auga, tobulėja ir miršta. Tai jos leidėjai tuo labiau įpareigoti pagal jos dvasios savybes ją ugdyti ir prieš tautą atsakyti.

Kalbėto kalbame, kad lietuvių būtina ne tik palaikyti (sutinkame), bet ir ugdyti, kalba, tur būt, įeina į lietuvių ugdymų dalių lemtingiausiąją kultūrą. Tai kodėl jos "ugdymo" reikalo šieji suvažiavusieji nekėlė?

Kaltinkime bekaltingą jaunimą, kad jis per mažą dėmesio skiria savajai kalbai, bet kažin ar never-tėtų pasižiūrėti į veidrodį ir patiem kaltintojams. Daug kas jaunųjų ir spaudoje yra išpylę vyresniųjų, Lietuvoje augusių ir bren-dusių, čia vartojamą svetimų žodžių, dargi sudarkytų, versmes.

Kuone visi to suvažiavimo dalyviai džiaugė džiaugėsi, kad bene pirmasis suvažiavimas, kuriame taip sutartinai, nusileisdami, vien kitus suprasdami, be susikirtimų išsišnekėjo, išsiaiškino, turėdami prieš akis didžiausiąjį tikslą -- lietuvių. Tai ir kalbos gerinimo, ugdymo rei-

kalą, be abejonės, būtų buvę įmanoma čia kaip reikiant išspręsti. Gal ir mažmožiuose užsi-spyrę rašybininkai būtų nusilei-dę tų pačių didžiųjų idealų labui.

Dabar atrodo, jog kalbos reikalui suvažiavimo būta kitokios nuomonės: arba ji mūsų kelyje nesvarbus veiksnys, arba pakankamai gera spaudos leidėjų ir visuomenę plukdoma ir spindi visomis reikiamomis savybėmis (arba čia aplenkta dar ir kitokiais sumetimais).

Bet iš tikrųjų taip nėra. Atsivertus dažną laikraštį -- leidinį, be amerikoniško skaidnių sudarymo, dar neužmirštų atsineštų slavybių (vyresniųjų) ir visokių kitų prielaidų, netikslumų rasi, ypač laikraštį, gausiai atskleistą svetimais žodžiais. (Čia neturim galvoje nepakeičiamų tarptautinių žodžių). Jų daugelį per dažnai prikaityja be jokio reikalo, vietos savo žodžių, net lietuvių išlaikymo šauk-liai. Aukščiausią viršūnę svetimais žodžiais "lietuvių kalbos ugdyme" pasiekia daugeliu straipsnių Margutis. Jei jis ir toliau panašiu keliu riedės, galimas daktas, netrukus įbrisi į kitą kazi-kokią kalbą. Jei šį šandien pakiltų Margučio įsteigėjas, surastų jo kalboje medžiagos juokingoms programoms sudaryti.

O vis dėlto lietuviškesnioji visuomenė tokiais "aukštais" stiliais, kaip teko girdėti, nesizavi ir nelanko jų per dideliu inteligencijos, pažangos ir net kultūrijimo rodikliu. Juk žinoma amžiais, kad ne stipriji pirmiausia leidžiasi svetimųjų veikia-mi, išmušami iš vėžių, bet silpniesieji. O šios tiesos iki šiol dar niekas nėra sugrįžęs.

Anais svetimybių užplūdimo laikais jomis nesizavėdavo nė sveikasis Lietuvos kamienas -- kaimas, net sukdęs apie visokias "medinacijas klumpatorium" daug puikių, labai tikroviškų, sąmojų, juokakalbių (anekdotų).

Tačiau stabtelėjus, apsidairius, pamatysime ir vieną kitą švyturėlį. Štai, dar geras laiko tarpas prieš šį suvažiavimą Dirva jau įsileido St. Vykintą su vėtykle kalbos pelams vėtyti. Jo vėtymas naudingas. Tokių praktiškų dabar kaip tik labiausiai reikia, kaip anais laikais išklusio Rygiškių Jono. St. Vykintas laikiai ir gerai vėto, vis pasižvalgydamas pasidairydamas po gyvosios kalbos plotus. Tik reikia to vėty-mo būti, o ne rinkti nulėkčius pelus ir vėl "tupdyti" į laikraščio skiltis, lyg tie žvirbliai, duodą garo kviečiams, sutūpę ant jems baidyti baidyklų.

Be jokios abejonės, LB-nės vyriausieji rinkiniai vadovai, valruotojai žino kalbą esant tautos plačiausia kultūra, jos gyvybės teisingiausiu rodikliu, dvasios reiškią, čia pakrikusios tautos jungtimi, tai jie netrukus sušauks rašytojus -- spaudos bendradarbius tokiomis pačiomis sąlygomis sutartinai, sklandžiai sekmingai kalbos išlaikymo (o jei dar ugdymo) reikalą įstatyti į geriausiąjį kėlą. Visokiu atveju su-jungs su žadamu šaukti mokytojų suvažiavimu. O kitokių mokytojų kaip tik lietuvių kalbos (lituanistikos) neturime.

Kai jau spaudos bendradarbiai be priekaišto gražiai lietuviškai rašys, tai redaktorius už gaunamų straipsnių kalbos darymą bus įmanoma traukti tieson, -- nelyginant, kaip anomet buvo nartata, palikti avims teisę traukti vilkus teisman į... tamsią girią.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER ATOSTOGAS
GARSIAJE CAPE COD-OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JAŅSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.
- Siemiet svečių patogumui padidinta valgykla ir salionas ir įrengta daugiau žaidimų aikštelių ir k.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. 87 East Bay Rd., Osterville Cape Code, Mass. Marija Jansonienė tel. 428-8425.

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI ISSIUNCIAMI PASTU KETVIRČIAIS
INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"



Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-1395; Suburban Phone: 656-6330

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ. TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriko baldus, kilimas, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą ir ketvirtą, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PICIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur. Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth. Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND. Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine. Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išleista: pirmadieniai, trečiadieniai ir penktadieniai, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PAVERGTOMS TAUTOMS SAVAITĖ...

"Kviečiu JAV gyventojus paminėti tą savaitę tinkamomis iškilėmis ir veikla, kartu kviečiu parodyti atnaujintą prisirišimą tų žmonių teisėms nepriklausomybės ir žmoniškosios laisvės siekiams".

Tokiais žodžiais JAV prezidentas paliečia Pavergtųjų Tautų Savaitės esmę. Pagal Washingtono "The Sunday Star", tame prezidento atsisveikime nesą nei entuziazmo, nei tinkamo pagarsinimo.

Be abejo, tai Kongreso įpareigotas atlikti ceremonijai, kurio tinkamam įvykdyti neužtenka nei paties prezidento proklamacijos. Nežinia, kaip šiemet, bet pernai ta proklamacija pasinaudojo 1/3 valstijų gubernatorių. Šiemet įspūdinga demonstracija pavyko surengti Chicagoje. Manifestą reikalaujantį suaktyvinti politiką pavergtųjų tautų laisvinimo linkme, išleido "American Friends of Captive Nations" su panašiu ir gimininiu organizacijų talka.

Visa tai patenkinama ir žingsnis mūsų bylos labui. Tačiau lieka klausimas, ar visi ir visur supranta pavergtųjų tautų likimą ne vienos savaitės iškilinių apimtyje, bet to likimo esmėje. Taip pat lieka klausimas, ar mūsų politinių organizacijų vadovybės ir padaliniai supranta, ką reiškia JAV prezidento proklamacija, kvietimas visiems gyventojams, atitinkamomis iškilėmis prisiminti pavergtųjų tautų likimą.

Iš praktiškojo taško žiūrint, tenkintis tuo, kad prezidentas viešai paskelbė atsisveikimą, kartu paragindamas į iškeltą klausimą atkreipti dėmesį, būtų natūralu. Ne paskelbime yra esmė, bet iškelti minčių įvykdyti. O tai sunkiau įvykdoma be mūsų organizacijų talkos.

Daugelis mūsų organizacijų ta proga pasitenkina šabloninėmis apeigomis savųjų tarpe. Pamaldos, paskaita ir darbas atliktas. Ar tame ar kitame mieste veikia panašios organizacijos, kaip toji "American Friends of Captive Nations", niekam nesvarbu. Jei neveikia, niekam neateina į galvą pasvarstyti (šalia ruošiamos gegužinės rinkimų) gal vertėtų parodyti iniciatyvą, ir tokią organizaciją pakurstyti įsteigti amerikiečių tarpe.

Vienokios ar kitokios, geriau ar blogiau pavykę iškilės, skirtos komunistų pavergtoms tautoms prisiminti, yra sveikintinas reiškinys. Bet iškilės lieka iškilėmis ir prisiminimas, kad ir tragiškiausių įvykių, yra pradžia užmiršimo.

Kad komunistų pavergtųjų tautų likimas nebūtų mirusiųjų ir palaidotųjų prisiminimo ceremonijai, reiktų persvarstyti mūsų organizacijų veiklos metodus ir pagalvoti apie būdus, kaip išieiti iš to užburto rato, kuriame mes patys stovime, kaip žydai prie raudų sienos Palestinoje, save gaudiname ir kartu lyg prisibijome, kad kas nepamatytų mūsų ašarų.

Yra amerikiečių įkurtų organizacijų, kurios aktyviai veikia, kad visuomenė pažintų komunistų ir suprastų pavojus, nuo kurių ne viena tauta jau nukentėjo. Su jomis bendradarbiauti, kur jų nėra, paskatinti jų įsisteigimą, štai, kur dar mes turime daug pasidarbauti. Ir ne vieną savaitę.

Pavergtųjų Tautų Savaitės atsisveikimai yra tik priminimas, kad budėtume, kad atšviežintume savo pastangas pakreiptumui įvykių pavergtoms tautoms palankia, o ne vien tik graudingąja prasme. Atsisveikimą kritikuoti nesunku. Bet kad jis kitą kartą būtų ryškesnis, padirbėti reikia daug smarkiau.

Ir prisiminkime dar vieną -- Nepriklausomybės Aktas nebuvo vienos dienos ar vienos savaitės darbo rezultatas. (J.Č.)



NESUTARIMAI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖJE...

Š. m. birželio 9 d. Drauge paskelbtas J. Grabauskas laiškas ir š. m. liepos 13 d. Naujienose patalpinas buv. II-sios Tautinių Šokių Šventės Repertuaro Komisijos paaiškinimas palietė buv. LB Chicago Apygardos valdybą. Kaip buvęs tos valdybos pirmininkas ir prašomas kai kurių tos valdybos narių, jaučiu bendruomenišką pareigą ištirti šio visuo-meniškos paaiškinimo esminius reikalus Tautinių Šokių Šventės rengiant ir vykdančios šventės administracinius reikalus.

1959 m. LB Chicago Apygardos valdyba, pirmininkaujama J. Jasaičio, pasiūlė JAV LB Centro valdybai ruošti II-ją Tautinių Šokių Šventę Chicagoje.

1959 m. spalio 25 d. JAV LB Centro valdybos pirmininkas St. Barzdukas raštu pranešė, kad Centro valdyba Šokių Šventės rengimui pritaria ir siūlo: "... Chicagoje jau veikia Tautinių Šokių Institutas, su kuriuo Apygardos valdyba bendradarbiauja, tad gal būtų galima Tautinių Šokių Šventės komitetą pavesti sudaryti šiam institutui."

1960 m. birželio 10 d. raštu JAV LB Centro valdybos pirmininkas St. Barzdukas pranešė, kad JAV

LB Centro valdyba ir LB Kanados Krašto valdyba nutarė pradėti JAV ir Kanados Lietuvių II-sios Tautinių Šokių Šventės rengiamuosius darbus. "Šventė rengiama Chicagoje, tad LB Chicago Apygardos valdyba prašoma: pristatyti Centro valdybai kandidatus Tautinių Šokių Šventės Komitetui, kuris Centro valdybos tarimu, turės būti šiam už daviniai specialiai sudarytas. Tautinių Šokių Šventės Komitetas veiks pagal jo ir LB Chicago Apygardos valdybos sudarytą statutą, kurį tvirtins JAV LB Centro valdyba ir LB Kanados Krašto valdyba".

LB Chicago Apygardos valdyba, pirmininkaujama J. Jasaičio, baigdamas savo kadenciją 1961 m. pakvietė, pagal St. Barzduko siūlymą, Tautinių Šokių Instituto narius, sudaryti Repertuaro Komisiją ir pradėti vykdyti II-sios Tautinių Šokių Šventės paruošiamuosius darbus.

Tuo pat laiku valdybos nariui St. Šiaučiniui pavedė vykdyti Tautinių Šokių grupių registracijos darbą, o Šventės Komiteto sudarymą paliko būsimajai Apygardos valdybai.

1962 m. rugpjūčio 2 d. LB Chicago Apygardos posėdyje, Apygardos valdybos pirmininkas K. Drunga, dalyvaudamas 5 valdybos nariams iš devynių Apygardos valdybos narių, pasiūlė II-sios Tautinių Šokių Šventės Vyr. Vadovu (Ne komitetui) Br. Nainį. Posėdžio dalyviai šiam K. Drungos pasiūlymui pritarė.

Posėdyje nedalyvavęs vicepir-

mininkas St. Šiaučinas nustebo posėdžio nutarimu, nes tokiame svarbiame įvykdyti sprendimas buvo padarytas, nedalyvaudant 40% valdybos narių ir juos iš anksto nesuapžindinus su projektu. Padėtis buvo palikta, kitiems valdybos nariams pasitinkant bendruomenišką solidarumą, kad Vyr. Šventės Vadovas visais šventės reikalais bendradarbiaus su Apygardos valdyba.

1962 m. rugsėjo 16 d. K. Drunga pasitraukė iš valdybos pirmininko pareigų, toms pareigoms buvo išrinktas Petras Vėbra.

Vyr. Šventės Vadovo Br. Nainio nesutarimai su Repertuaro Komisija prasidėjo baigiant Repertuaro Komisijai ruošti šventės repertuarą ir leidinį "Mūsų Šokiai". Br. Nainio manymu, Repertuaro Komisijos darbas nebuvo pakankamai greitas.

Repertuaro Komisija, susidūrus su techniška knygos leidimo sunkumais, rado geriausią išeitį, vos atspausdintus knygos atskirus lankus išsiuntinėdama Tautinių Šokių grupėms. Tokiu būdu Repertuaro Komisijos darbas buvo atliktas laiku ir sąžiningai, tad Vyr. Šventės Vadovo Br. Nainio kaltinimai Repertuaro Komisijai neturėjo jokio pagrindo. Trintis tarp Vyr. Šventės Vadovo Br. Nainio ir Repertuaro Komisijos dar padidėjo, kada Vyr. Šventės Vadovas Br. Nainys, neatsižvelgdamas į praėjusio Apygardos Valdybos suteiktas ses Repertuaro Komisijai, pradėjo kištis į tos Komisijos repertuarą, programos sudarymą ir kitus reikalus, kuriuos gali atlikti tik tos srities specialistai.

Vyr. Šventės Vadovas Br. Nainys painformavo mane, kad, Repertuaro Komisijai išleidus leidinį, ji jam toliau nebus reikalinga ir jis ją atleisias iš pareigų. Mano ir kitų valdybos narių nuomonė buvo ta, kad Repertuaro Komisija, atlikus repertuaro paruošimą, ir toliau tęstų šventės meninės dalies paruošimą ir jos įvykdymo darbus.

Mano iniciatyva, kad išlygti nesutarimus tarp Repertuaro Komisijos ir Šventės Vyr. Vadovo Br. Nainio, buvo kontaktuota su JAV LB Centro valdyba, Repertuaro Komisija ir Vyr. Šventės Vadovu. Mano nustebimui, į šį reikalą pradėjo kištis kai kurios LB Apylinkės, net JAV LB Prezidiumo pirmininkas St. Barzdukas, aplenkdamas, tuo pačiu ignoruodami, Šventės įgaliojimą instituciją -- Apygardos valdybą, siųsdami raštus Vyr. Šventės Vadovui.

Tokiai nenormaliai padėčiai esant, LB Chicago Apygardos valdyba, primdama dėmesį Repertuaro Komisijos pasiūlymą, sudaryti Šventės Vykdomąjį Komitetą iš trijų ar daugiau asmenų, įtraukiant ir Repertuaro Komisijos atstovą, 1963 m. kovo 2 d. Apygardos valdybos posėdyje sudarė Šventės ruošti Vykdomąjį Komitetą iš trijų valdybos narių, palikdama to komiteto pirmininku buv. Vyr. Šventės Vadovą Br. Nainį. Apygardos Valdyba, didesniu pakeitimu negalėjo daryti, nes Šventė buvo prieš akis, o esminiai pakeitimai galėjo labai ir labai šventei pakenkti.

Vykdomojo Komiteto tikslas buvo lygti iškilusius nesutarimus tarp Repertuaro Komisijos ir Br. Nainio. Repertuaro Komisija su šiuo valdybos nutarimu nesutiko ir pasitraukė iš pareigų, nes Br. Nainiui buvo palikti, dar valdybai pirmininkaujant K. Drungai, duoti įgaliojimai. Šventės rengti Komitete iškilė klausimai turėjo būti sprendžiami vienbalsiai, bet Komiteto pirmininkas Br. Nainys pilnų posėdžių nešaukė. Vykdomojo Komiteto narys Dr. A. Verbickas 1963 m. birželio 4 d. raštu pareiškė protestą, kad jis Vykdomojo Komiteto pirmininkas Br. Nainio yra ignoruojamas ir apie organizacinę Šventės eigą yra neinformuojamas ir į posėdžius nekviečiamas.

1963 m. birželio 9 d. valdybos posėdyje buvo svarstytas Dr. A. Verbicko protesto pareiškinys, ir buvo nutarta pasiūlyti Br. Nainiui į proteste iškilus klausimus atkreipti dėmesį.

Tame pačiame posėdyje buvo nutarta, kad Tautinių Šokių Šventės visą programą priko nustatyti bendrame posėdyje, dalyvaudant Vykdomojo Šventės Komiteto nariams, Apygardos valdybos pirmininkui Petru Vėbrai ir Br. Nainio pakviestam Šventės meninės dalies vedėjui L. Sagiui. Be to, posėdyje buvo nutarta, kad Šventės Vadove (programiniame leidinyje) būtų tinkamai pristato-

Tai buvo Lietuvoje prieš 25 metus

PIRMIEJI BOLŠEVIKŲ RINKIMAI LIETUVOJE

Kai 1940 metų birželio gale Molotovas kalbėjosi su prof. Krėve-Mickevičium, jis jau žinojo viską, ką jis darys su Lietuva ir su visomis Baltijos valstybėmis. Jis tik nenumatė vienos "smulkmenos". Jis nenumatė kad prof. Krėve-Mickevičius kada nors turės progos viešai paskelbti tai, ką Molotovas jam kalbėjo. Todėl Molotovas buvo atviras. Jis buvo švelniai tariant, nediplomatiškai atviras. Jis pasakė:

"Jeigu dar Rusijos carai, pradedant Jonui Baisiuoju, siekė prasišviesti į Baltijos jūrą, tai nedėl savo asmeninių užgaidų, bet todėl, kad to reikalavo Rusų valstybės ir tautos išsivystymo eiga. Būty nedovanotina jeigu Tarybų Sąjungos vyriausybė dabar nepasinaudotų proga, kuri gali kitą kartą nepasitaikyti. Tarybų Sąjungos vadovybė nutarė įjungti Baltijos valstybes į Tarybų respublikų šeimą".

Taigi, kai Molotovas kalbėjo su Lietuvių tautos atstovu akis į akį, niekam negirdint ir visiškai neabejodamas, kad tas atstovas iš jo agentų priežiūros niekad nepaspruks ir nepapasakos jo atvirai pasakytų minčių, tai jis visiškai nekalbėjo apie pačių lietuvių, latvių, estų valią. Jis aiškiai pasakė, kad mes turime, mums taip reikia ir mes nutarėm tai padaryti, nutarėm jį įjungti. O jeigu jūs nenorėsite tai nesirūpink, mes jau sutvarkysim taip, kad atrodytų jog norite...

Viešai, pasauliui Molotovas niekad nepaskelbė, kad Baltijos valstybes įjungti į Tarybų Sąjungą buvo nutarta iš anksto ir kad tai padaryta ne pačių tų kraštų, o Rusijos naudai. Priešingai, jis visur tvirtino, kad tie kraštai patys norėjo įsijungti ir prašėsi priimami ir negi jų prašymą buvo galima atmesti...

PRADŽIOJE NELEIDO KALBĖTI APIE PRIJUNGIMĄ

Kad būtų galima taip prieš pasaulį teisintis, pradžioje bolševikai ne tik patys nekalbėjo apie Lietuvos prijungimą prie Sovietų, bet draudė ir kitiems apie tai kalbėti. Pačiomis pirmomis dienomis, kai tik Raudonoji Armija užplūdo Lietuvą, Kaune buvo surengtas mitingas "išlaisvintiems politiniams kaliniams pagerbti".

Tikrai, bolševikai atėjo į Lietuvą rado kalėjimuose politinių kalinių. Iš to jie stengėsi padaryti labai didelį dalyką. Tie politiniai kaliniai buvo tie komunistų veikėjai, kurie nesilovė bandę kelti įvairius neramumus, kurstyti, ne tik nuversti bet kokią Lietuvos valdžią, bet ir panaikinti Lietuvos valstybę, prijungiant ją prie Sovietinės Rusijos, kurioje vienoje įsijė matė laimę. Ir kiekvienoje valstybės tokios, kurie eina prieš savo valstybę ir dirba svetimos valstybės naudai, sodina į kalėjimus ir net

ma Lietuvių Bendruomenė, kaip Šventės organizatorė ir rengėja.

Tačiau Br. Nainys į raštą pateiktus valdybos posėdžio nutarimus nekreipė dėmesio ir į juos nieko neatsakė.

Visą Šventės programą pravedė Br. Nainys, palikdamas JAV ir Kanados Krašto Lietuvių Bendruomenių valdybas nuošaliai, tik Šventės Vadove (programiniame leidinyje) skirdamas paskutiniam lapo dvi eilutes.

Baigdamas savo suglaustą paaiškinimą visuomenei, noriu pabrėžti didelį Repertuaro Komisijos solidarumą bendrame darbe. Net Repertuaro Komisijai atsiųstą raštą, jos nariai talkininkavo Šventės ruošimo darbe.

II-sios Tautinių Šokių Šventės praktika parodė, kad didelis darbas negali būti vykdomas vieno asmens autoritetu pagrindu, bet grindžiant jį lietuvišku, bendruomenišku solidarumu. Vienam asmeniui vadovaujant tokiame dideliame įvykiu, susidaro pavojus visą darbą pastatyti ant asmeniškio taško, kai tuo tarpu pabrėžtinas Lietuvių Bendruomenės įnašas šio krašto lietuvių kultūriname gyvenime.

Petras Vėbra
Buvęs LB Chicago Apygardos
Pirmininkas

mirtimi baudžia, kaip išdavikus. Bet kiek gi tokių politinių kalinių Lietuvoje buvo? Jų buvo nepilnai du šimtai!

Ką reiškia 200 politinių kalinių visoje Lietuvoje? Tai yra nedaugiau kaip 0,0007 visų gyventojų procentas. Kitaip sakant, septyni iš šimto tūkstančių! Tai ne taip jau daug... Tuo tarpu Sovietuose, kaip iš visiškai patikimų šaltinių, teko patirti, talkos metu paprastai kalėjimuose ir priverstino darbo stovyklose nuolatos būdavo mažiausia penki milijonai žmonių, bet dažnai net septyni milijonai, o kartais tas skaičius padidavęs net ir per dešimt milijonų. Taigi vidutiniškai Sovietuose dėl politinių nusikaltimų buvo laikoma apie 3% gyventojų, maždaug trys iš šimto, arba trys tūkstančiai iš šimto tūkstančių! Lietuvoje iš šimto tūkstančių tik septyni, o sovietuose trys tūkstančiai! Taigi Rusijoje bolševikų viešpatavimo metu vien dėl politikos į kalėjimus buvo susodinama 430 kartų daugiau negu Lietuvoje!

Vis dėlto, kai bolševikai išleido iš kalėjimo tuos nepilnus 200 savo agentų, jie iš to stengėsi padaryti didelį triukšmą. Jie sušaukė Kaune, sporto salėje, didelį mitingą tiems išleistiems kaliniams pagerbti. Sakau, didelį mitingą, kadangi į tą mitingą, kaip vėliau ir į visus kitus, buvo privalomai suvaryti visų įstaigų tarnautojai ir visų fabriky darbininkai. Ir štai tame mitinge vienas vyrukas iš provincijos, matyt, nežinodamas partijos nustatytos generalinės linijos, sušuko viešai salėje: "Tegyvuoja tryliktoji Lietuvos Tarybinė Socialistinė Respublika!"

Kas iš to išėjo. Visiškai netikėtas dalykas. Visų pirma, tas vyrukas tuoju buvo nutildytas. Mažda to, spaudoje rytojaus dieną jis buvo apšauktas reakcionierių provokatoriumi... Kodėl? O todėl kad, sako, šitoks šukis reiškia propagandą už Lietuvos nepriklausomybės panaikinimą, už jos įjungimą į Sovietų Sąjungą. Tryliktoji respublika kitaip negali būti suprasta, nes iki tol Sovietų Sąjunga turėjo tik dvyliką respublikų. Bet tai esanti provokacija, kadangi nei Sovietų Sąjungos vyriausybė, nei Lietuvos "Liaudies vyriausybė" visai ir negalvojančios apie tokį prijungimą. Kalbėti apie prisijungimą prie Sovietų Sąjungos tai reiškia kelti nepastatikėjimą Lietuvos nepriklausomybe, reiškia kelti paniką, reiškia kelti nepastatikėjimą Lietuvos liaudies vyriausybės, nepastatikėjimą Sovietų vyriausybės iškilmingais pasižadėjimais nesikišti į Lietuvos vidaus reikalus... Kas gali norėti kelti tokį nepastatikėjimą? Aišku, reakcionieriai. Ir tai jie, ne kas nors kitas, atsiuntė savo agentą rinkti apie "tryliką respubliką". Provokatoriumi į kalėjimą jį!

Ir tikrai, laikraščiuose buvo parašyta, kad toks ir toks provokatorius, visuomenės nerimo kėlėjas, tapo sulaikytas ir atitinkami organai aiškina, kieno pavedimu jis veikia. Taigi, besidžiaugiant politinių kalinių išlaisvinimu, kalėjimas vėl gavo naują politinį kalinį...

Tiesa, klausimas ar tas vyrukas buvo pasodintas. Nedaug kas tikėjo, ką laikraščiai rašė. Kiek žinoma, tas vyrukas buvo ne tik ne reakcionierių agentas, bet vienas iš veiklesniųjų provincijos komunistų. Savo platintose proklamacijose jis jau daugelį metų buvo priripats matyti šūkį "Tegyvuoja Lietuvos Tarybinė Socialistinė Respublika!" Jis pagalvojo, kad dabar jau galima tą ir viešai išreikšti... Bet aš manau, kad jis ir tikrai galėjo būti pasodintas. Už tai pasodintas, kad jis užmiršo jog pas bolševikus žodžio laisvė yra tik tam žodžiui, kuris patikrinamas partijos viršūnėse. Tuo metu partijos viršūnės dar nenorėjo išgąsdinti Lietuvos žmonių, nenorėjo pasakyti jiems apie prijungimą, o čia dabar tas, nieko nepasiklauses, ima ir išduoda slapta mintis. Tokį reikia pamokyti, kad ir kitiems būtų pavyzdys -- laikyti liežuvi už dantų, kol iš viršaus nėra įsakta rėkauti...

NAUJA POLITINĖ "LAISVĖ"

Kokia prasidėjo žodžio laisvė, jau aišku iš to atsitikimo su tuo komunistų veikėju, kuris valdžiai

kai tikėjo tuo, kas buvo jam ankščiau sakoma ir ką jis pats per savo proklamacijas skelisdavo. Prasidėjo laisvė: 1) kolioti Smetoną ir visą ligšiolinę Lietuvos valdžią, 2) niekinti viską, kas liko Lietuvoje buvo, 3) garbinti Staliną, Sovietų valdžią ir Raudonąją Armiją, 4) šaukti, kad dabar atėjo nauji laimingi laikai. Apie naujus laikus buvo laisvės kalbėti tik tiek, kad dabar tai jau bus gerai. Kaip gerai bus, to nebuvo galima laisvai sakyti.

Pavyzdžiui, naujai paskirtas Žemės Reformos Departamento direktorius ėmė ir paskelbė laikraščiuose, kad bus praplėsta žemės reforma, ir papasakojo kaip tai bus daroma. Tas projektas, sako, buvo ir naujos vyriausybės apsvaistytas ir beveik priimtas. Bet jis dar nebuvo patvirtintas komunistų partijos, kuri negalėjo jo patvirtinti neatsiklausus Maskvos. Ir vargšas, ką tik paskirtas naujas Žemės Reformos departamento direktorius tuoju gavo gerą pirtį už projekto paskelbimą. Jis tuoju buvo išvadinatas ponu, ir paskelbtas projektas ponišku, iš pareigų jis buvo pašalintas ir, rodos, netrukus nugabentas už grotelius...

Visos iki tol veikusios politinės ir nepolitines organizacijos buvo tuoj uždarytos. Nebuvo pasakyta, kad jos uždaromos, bet buvo paskelbta kad jos turi "persiorganizuoti", o iki persiorganizavimo turi susilaikyti nuo bet kokio veikimo. Žinoma, jos niekad nebuvo perregistruotos ir veikti negalėjo. Čia tuoju buvo paskelbta, kad laisvai veikia Komunistų Partija, Komunistinio Jaunimo Sąjunga ir kitos komunistiškos organizacijos.

Į laikraščių redakcijas tuoju buvo atsiųsti "sekretoiari". Kaip gi! Spaudos laisvė puikliausia, jokios cenzūros! Laikraščio nereikia niekur nešti parodyti nei klausiti ar galima tokį spausdinti. Bet kiekvienon laikraščio redakcijon buvo atsiųstas, jei ne vyriausiasis redaktorius, tai sekretorius. Ten kur buvo atsiųstas naujas vyriausiasis redaktorius, buvo siunčiamas ir sekretorius. Atėjo, atsisėdo, pasakė, kad jis turi matyti viską, kas į laikraštį dedama, kad jam yra pavesta prižiūrėti laikraščio turinį ir dvasią, ir viskas. Redaktorius galėjo ir turėjo dėti į laikraštį tik tai ką jam nurodė ir leido sekretorius. O iš kur jis turėjo nurodymus, tai jau jo dalykas: redaktorius neturėjo būti toks neišmanėlis, kad apie tai klausinėtų... Tai buvo spaudos laisvė...

Susirinkimų laisvė irgi prasidėjo... Kas antrą-trečią dieną prasidėjo milžiniški mitingai ir demonstracijos, su plakatais, paveiksiais... Juose dalyvauti kiekvienas turėjo ne tik laisvę bet ir pareigą, ypač jei jis kur nors tarnavo. Ypač daug susirinkimų pradėjo būti paskelbus, kad įvyks naujo seimo rinkimai. Bet tuose susirinkimuose kalbėti buvo laisvė tik apie tuos keturis dalykus, kuriuos pirma paminėjau: kelti Smetoną, niekinti Lietuvos valstybės visą praeitį, garbinti Staliną ir džiaugtis naujais laikais...

(Bus daugiau)

ATSIŪSTA PAMINĖTI

AIDAI -- mėnesinis kultūros žurnalas, birželio mėn. (6) nr. Turinys ilgesnis Juozo Girniaus straipsnis apie naujųjų amžių "supasaulėjimo" baimę ir krikščioniškosios laisvės atsakomybę. Straipsnis remiasi šiomis smulkiau apibūdintomis išvadomis:

a) Nesijaušti tiesos savininkais, višada iš anksto teisais.
b) Ieškoti visur tiesos, o ne kitų klaidų.
c) Turėti drąsos imtis sprendimų, nelaukiant, kol kiti keltis išbandys.
Toliau, Nykos-Nylūno vertimu supažindinama su W. Shakespeareo Hamleto ištrauka.
"VI. Jakubėnas patiekia ilgesnį recenziją apie Lietuvių Operos Chicagoje pastatytą Toscos spektaklį.

V. Maciūnas nagrinėja dokumentinę medžiagą apie Strazdeilį. Plati literatūros ir meno apžvalga. Žurnalas sėkmingai išlaiko žurnalo formatui tinkamą medžiagos apipavidalinimo reikalavimus. Gerai, kai jame išvengiama laikraštinė publicistika.

Lietuviškojo gyvenimo nuotaikos (I)

ATOSTOGOS BE PLANO...

Jaučiu aplinkui tylų žmonių judėjimą, bet nežinau, sapnuoju, ar pabudusi iš miego dar negaliu atmerkti akių. Staiga tvieskė į akis didelės keturios bauginančios lempos iš palubės. Vis dar nesuvokdama tikrovės, sunkiai keliu galvą apsidairyti, kur esu.

-- Lay down your head, please, -- girdžiu ramų ir tylų balsą. Tada pasukau galvą į šoną ir matau toliau dar daugiau lempų kabo, o žemiau jų ant stalo baltai užklotas kupstas, o aplink jį apsedę labai nežavingomis kepuraitėmis ir uniformomis žmonės su kaukėmis ant burnos. Vienas labiau nei kiti palinkęs kažką krapštinėja. Smalsumas ir noras žinoti, kur esu dingio, skubiai užsimerkiau ir ... nežinau po kiek laiko pabudau šviesiam kambaryje, kuriame buvo dar antra lova ir lengvais judesiais sukinėjosi su šypsena balta, graži, kaip angelas mergaitė -- galbūt gailėtingoji sesuo.

Atsimenu, kad mes važiuodami neketinome užsukti į jokią ligoninę, buvome suplanavę pamatyti daug gražesnių vaizdų nei aukščiau minėti.

Pasirangius pajutau šonuose skausmus. Ar negaliu gauti minkštesnės lovos? -- paklausiau baltąjį angelą, kuri tuo tarpu atšikino, kurį mygtuką paspausti, norint vieną ar kitą lovos galą savo patogumui pakelti ar nuleisti.

-- Tai moderniausia lova, kainuoja virš 500 dolerių, -- sako ji. Bet žiauriai kieta, gal ti mygtukai, kaip ir moderniuose ir brangiuose automobiliuose, juo daugiau mygtukų, juo daugiau bėdos ir nepatogumų, -- skundžiuosi.

-- Rytą mažiau skaudės, -- sako šypsodamasi ji. -- Ar aš privalau gulėti, -- klausiu, -- juk ne naktis, per didžiulį langą, pridengta plona užuolaida veržiasi saulės spinduliai, matosi mėlynas dangus be debesėlio ir didelių medžių viršūnės,

EMILJA ČEKIENĖ

iš kurių sklinda įvairiausi paukščių garsai.

-- Ar čia miške stovi ligoninė, kad tiek daug paukščių, -- klausiu seselės.

-- Ne, tikrai sode, bet paukščių čia netrūksta, nes stipresnieji ligoniai jiems išmeta maisto ant palangių ar balkono.

Čia man prisiminė mano bičiulį A. ir D. Senikų sodybą Great Neck, N.Y., kur taip pat netrūksta įvairiausių paukščių nei vasarą nei žiemą. Ir kokių ten jų nepamatysi! Dideliu juodu, raudonai margu, pilku, mažų ir vidutinių, ilgomis uodegomis ir išdidžiais kuodais. Daugelį jų vardų šeimininkai žino ir pritaiko maistą jų skirtingam skonui. Kaip tikros namų šeimininkės ten jaučiasi ir linksmai nusiteikusias pulkėmis uodegaitėmis voveraitės, žiemą kenčiančios šaltį, kitus sunkumus, bet ne badą, paukščius ir jas mylinčių šeimininkų dėka.

Atnešė vakarienę palyginamai neblogą, bet apetito neturėjau, todėl pabandžiau išlįpti iš lovos ir numesti tiems paukščiams trupinėlį, kad jie ir toliau mančiulbėtų, nes nežinojau, kaip ilgai toji brangioji kieta lova teks gulėti, žinoti ir dangų ir klausytis jų giesmių. Tačiau pastangos buvo be pasekmių, dar labiau suskaudo šonus ir vėl atsiguliau ramiai gulėti žiūrėdama pro langą į besileidžiančią saulę, į nakties poilsui skrendančius paukščius ir iš už kalnų kylantį mėnulį bei tikstančius žvaigždžių. Kambary spinksinči mažą lemputę netrukė nei dabar man gerėtis tamsaus vakaro nežinoma gamta, fantastiškai žaidžiančiais lapų šešėliais didelio lango angoje. Ir skriejo įvairiausios mintys, gražūs prisiminimai, nes retai pasitaiko, ypač tokio didelio tempo

krašte, nors neplanuotai, nenumatyta taip nerūpestingai gulėti ir į dangų žiūrėti svajoti. Juk visą laiką visur skubame ir skubame. Rytą į darbą, vakare į posėdį, sekmadienį į susirinkimą ar kokį parengimą, o atostogų metu skubame kuo toliau nuvažiuoti, kuo daugiau pamatyti. Gi čia, ligoninėje niekas nebeskuba, visi ramiai guli, vienį į lubas kiti į dangų žiūri ir kiekvienas paskendęs savo mintyse arba skausmuose.

Mano kaimynė pradėjo dejuoti. Iš kitų kambarių per atdaras duris mano ausis pasiekia dar labiau dejuojančių garsai, kurių kryptim nušlepsi tylūs žingsniai. Matyt, seselė eina nuraminti. Ne-trukus ji ateina ir čia, kaimynė ir man suleidžia po adatą. Tuoju nustoja jausti lovos kietumą, vietoj mėnulio ir žvaigždėto dangaus, mintis ir akis užvaldė nemalonus kasdieninės tikrovės vaizdai. Kaip ekrane, ėmė kilti neperrašyti protokolai, nebaigtos tvarkyti bylos, raštai, posėdžiautojų nedraugiškai nusiteikę veidai, neestetiška mūsų spaudos polemika ir k.

-- Tai matai, kas iš žmogaus pasidaro, -- prisiminė Dirvoj neseniai rašyti, Tūbelio kitam asmeniui su panieka tarti žodžiai.

-- Tai matai, kas iš žmogaus pasidaro, -- kartoja juos Laisvoji Lietuva, pritaikydamą Dirvoj tuos žodžius skelbiam autoriui.

-- Tai matai, kas ir iš manęs pasidarė... Esu ne ten, kur turėčiau būti, galvoju ne tą, ką norėčiau galvoti ir veikti ne tą, ką šiuo metu turėčiau veikti.

Mintys lyg bangos plūdo viena po kitos vis skaudesnės, vis sunkesnės, girdėjosi nenatūralūs garsai, dirbtinai prislopinti žingsniai, koridoriuose šnibždesiai ir mane gaubė vis liūdnės mintys: ar ilgai tie neigiami vaizdai mane kankins, ar ilgai taip skaudu



Lietuvių jaunimas žoka Pasaulinėje Mugėje New Yorke.

Vyt. Maželio nuotrauka

Ką rašo latviai apie mūsų sportą

Latvių laikraštis Laiks, savo liepos 18 d. laidoje gražiai aprašo lietuvių pastangas išsiunčiant į Australiją krepšinio rinktinę. Latvių sporto vadovybės veteranas V. Baumanis ta proga rašo, kad po labai rimtų pasirodymų ir poros bandomųjų rungtynių, galima suprasti, kiek dėmesio lietuvių skiria tai išvykai, kai atsišveikinimo rungtynėse Chicagoje susirinko pilna salė lietuvių.

Toliau V. Baumanis pastebi, kad latviai su nustebimu žvelgia į

lietuvių organizuotumą, surengiant tokias išvykas, kaip į P. Ameriką ir Australiją. Kartu tai kelia ir Lietuvos vardą.

Linkėdamas lietuvių išvykai geriausios sėkmės, autorius kartu kelia klausimą, kada ir latviai įs-tengs taip gražiai prisidėti prie Latvijos vardo išgarsinimo.

"OLIMPINĖS" RUNGTYNĖS

bus pajudėti, už kokius ir kieno nusikaltimus visi tie žmonės čia išjungti iš gyvenimo -- gyvo, gražaus, gyvybe trykštančio, kovojančio ir negalvojančio apie kitų skausmus ar neskėmes, egoistišką gyvenimą, su jo visomis intrygomis, be draugiško, be užuojautos žvilgsnio, prabėgančio pro dejuojantį ar moralinės paguodos laukiantį draugą, jei tame gyvenime draugo sąvoka iš viso dar egzistuoja.

To paties laikraščio sporto skyriuje įdėti ir įspūdžiai iš buvusių Clevelande pabaltiečių lengvosios atletikos, plaukymo ir teniso rungtynių. Straipsnio autorius R. U. rašo, kad rengėjai buvo pasiėmę savo jėgoms per sunkų uždavinį. Trūkė sąžiningų teisėjų, kas užtesė rungtynes iki nuobodumo. Neleistinas įvykis, tai futbolo rungtynės lengvosios atletikos varžybų metu.

Autoriaus manymu, grandioziniai pavadintose "pabaltiečių olimpinėse žaidynėse" pristigo ne tik organizuotumo, bet ir reikalingos drausmės, kai pavienių varžybų dalyvių kitiems reikdavo laukti pasirodant sutrumpu atsa-

kymu "take it easy, fellows".

Skelbdami rungtynių rezultatus, latviai naudoja vien savųjų sportininkų atsiųstus laimėjimus, kaip autorius pastebi, išpešus ir varžybų chaoso jaudinčius duomenis, patiems paverčiant juos į metrinę sistemą.

Daugelio rungtynių rezultatų po šiai dienai netekę sužinoti.

Kokie ten bebūtų latvių įspūdžiai, reikia pastebėti, kad oficialūs varžybų duomenys, reikalingi trijų tautybių sportininkų laimėjimas nustatyti, iki šiol nėra paruošti.

Latviai, pasižymėję savųjų sportininkų varžybų rezultatus varžybų metu, taip pat laukia oficialiųjų rengėjų paruoštų duomenų.

Nors ir lietuvių tos varžybos buvo rengtos, oficialių duomenų neteko pastebėti nė lietuvių spaudoje.

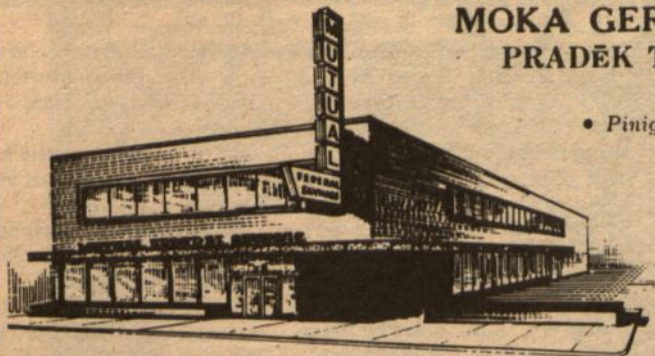
Stebėtojas

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ



Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimo dalyviai po pamaldų prie šv. Patriko katedros New Yorke. Vyt. Maželio nuotrauka

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2%, išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

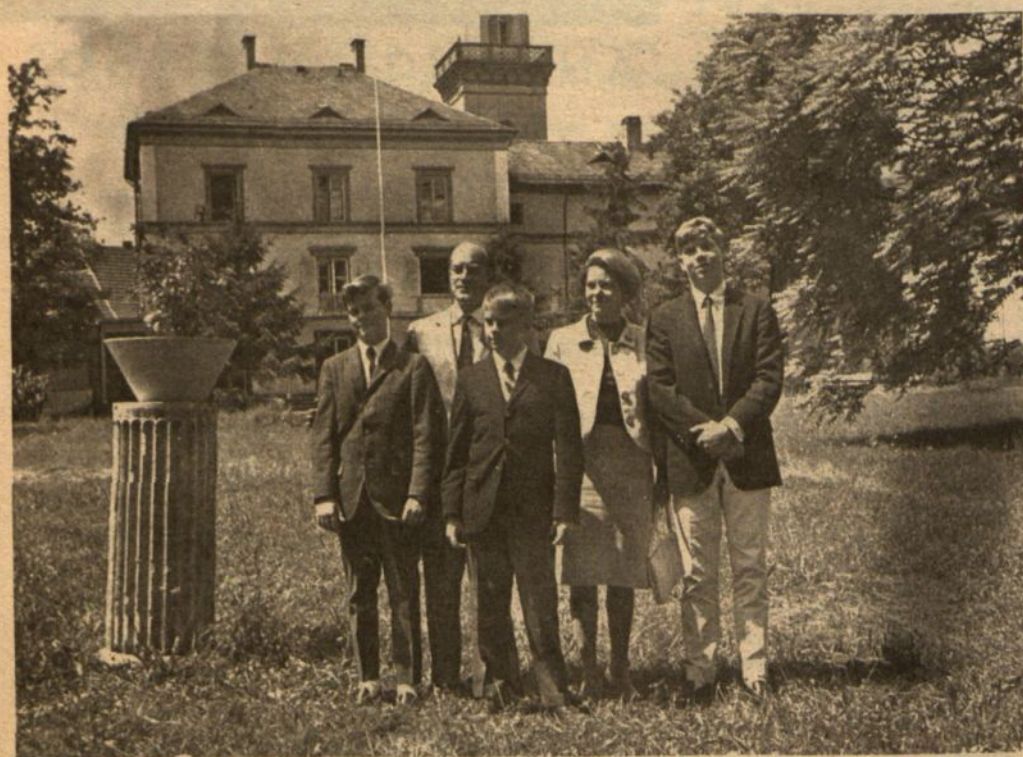
JOHN J. KAZANAUSKAS, President



TAIGI, UGNIMI DARYTAS... TAI KAS IŠ TO?

Stroh's yra skoningesnis, štai kas. Dage-liui žmonių ugnimi darymas reiškia švaresnį, šviežesnį skonį, specialų nuo briaunos iki dugno skonį. Kiti negali to išreikšti žodžiais. Bet visi Stroh mėgėjai sutinka... nes jie pasirenka ugnimi darytą skonį!

Stroh's
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER



Neries bendrovės prezidentas dr. J. K. Valiūnas Vasario 16 Gimnazijai paaukojo 2,500 dol. ir pažadėjo vienam abiturientui duoti stipendiją mokslui tęsti Amerikoje. Nuotraukoje dr. J. Valiūnas su šeima prie Vasario 16 gimnazijos.

KITAI METAIS GIMNAZIOJE NEBUS NĖ VIENO ABITURIENTO?

Šių metų lapkričio mėn. Vasario 16 Gimnazija turėtų persikelti į naują, baigiamą statyti pastatą. Kiek teko įsitikinti apsilankius Gimnazijoje liepos mėn. pradžioje, tas pastatas jau turi centrinį šildymą ir dar teks atlikti įvairius vidaus darbus. Jei leis finansiniai ištekliai, jei pakankamai stropiai dirbs darbininkai, tai netektų abejoti, kad bent nuo gruodžio mėnesio darbas klasėse turėtų vykti šlame naujame, erdviame, moderniškame pastate.

Teko statomąjį pastatą apžiū-

VYT. ALSEIKA
Dirvos korespondentas
V. Vokietijoje

rėti drauge su mokytoju Fricu Skėriu. Jis patenkintas, kad čia daug vietos, atkreipia dėmesį, kaip moderniu būdu į antrąjį ar trečiąjį aukštą spaudimo keliu pasiunčiama vamzdžiais tinkuojamoji medžiaga. Atrodo, reikėtų tik džiaugtis, Skėrys susirūpinęs tik vienu dalyku:

-- Viskas neblogai, bet svarbiausia, kad Gimnazijos mokiniai sudarytų tinkamą "materi-

olą"... Ar normalu, kad devintoje, paskutinėje klasėje tėra tik viena mokinė (Girdvalnytė) ir toji pastaruoju metu susirgusi ir -- ilgesniam laikui.

-- Tad kitais metais gimnazijoje nebus nė vieno abituriento? Atsakymas čia nereikalingas.

Naujasis pastatas turės ne tik klases, bet ir mokytojų bei direktoriaus kambarius, kabinetus, valgyklą, virtuvę ir įvairius sandėlius.

Liepos 6 dieną į Gimnaziją buvo atvykęs Lietuvos prekybos rinkas dr. Juozas Kęstutis Valiūnas, Gimnazijai paskyręs 2500 dolerių.

Lankydamasis Europoje su žmona ir keturiais sūnumis, Valiūnas atvyko į Huettenfeldą ir pasirinko vieną klasę, kuri bus pavadinta jo vardu. Bent ligi liepos mėnesio J. K. Valiūnas Lietuvos Gimnazijai buvo paaukojęs pačią didžiausią sumą.

Pirmoje eilėje buvo aprodytas naujasis pastatas. Gimnazijos salėje įvyko meninis pasirodymas -- čia šoko vyresnieji ir jaunesnieji moksleiviai, buvo deklamacijos. Gimnazijos geradarį pasveikino direktorius B. Liubinas, Valiūnams buvo įteiktos gėlių puokštės.

-- Ar Tamsta pirmą kartą lankaisi Gimnazijoje? -- paklausiau dr. Valiūno. -- Kokie įspūdžiai?

-- Taip, čia pirmą kartą. Kai apžiūrėjau ligšiolinį baraką, -- kur klasės ir valgykla -- visiškai įsitikinau, kad naujasis pastatas reikalingas. Manau, kad tas pastatas suteiks naują akstiną Vokietijos ir gal kitų europinių kraštų lietuviams jų vaikus leisti į šią Gimnaziją.

Valiūnai Huettenfeldo kaime paviešėję tris valandas išskubėjo į Tuebingeną ir vėliau į Šveicariją, Italiją ir Ispaniją. Kodėl į Tuebingeną? Pasirodo, kad ir jį su tuo miestu sieja sentimentai, nes Valiūnas Tuebingene buvo baigęs ekonomijos mokslus.

Trumpai viešėdami Valiūnai neturėjo galimybės pagrindinai susipažinti su Gimnazijos rūpesčiais, džiaugsmams bei ateities perspektyvomis. Šios gi nėra visiškai šviesios. Vis dėlto Valiūnas buvo pavyzdžiu, kad amerikiečiai lietuviai, ypač Gimnaziją remia, turėtų joje apsilankyti. Jis išskėlė ir svarstytiną sumanymą, Amerikoje suorganizuoti bent porą stipendijų tos Gimnazijos mokiniams. Vieną jų jis pats finansuosias. Kai vaikų tėvai patirs apie mokiniams teikiamas stipendijas, reikla manyti, kad tai paskatins daugiau vaikų siųsti mokyti.

O kokia pastarojo meto finansinė Gimnazijos padėtis?

Prieš Valiūnams atsilankant, dieną prieš tai iš JAV grįžo pustrčio mėnesio JAV ir Kanadoje vėjus reikalais lankęsis direktorius kun. Br. Liubinas.

Apie kelioną, apie aukotojus, buvusius pasitarimus, vėjus komitetų organizavimą vėjus paskelbtas smulkus pranešimas.

-- O kaip bendrai vėjus pavyko? Kiek žinoma, buvo planuojama surinkti 50,000 dol. naujam pastatui užbaigti? Kokie rezultatai?

-- Kelioną pavyko geriau, negu buvo tikėtasi, -- paaiškino kun. B. Liubinas.

Pasirodo, jis atsivežęs apie 20,000 dol. Netrukus laukdama suplaukiant naujų aukų, tad galima tarti, kad pusė vėjus jau realizuota. JAV-se suorganizuoti specialūs vėjus komitetai ir pvz, vien iš Chicagos laukdama surenkant bent 20,000 dol. aukų. Dar tikimasi paramos iš Kardinolo R. Cushingo Bostone.

Paklausius apie vėjus talkininkus, ypač kai kun. Liubinas asmeniškai lankė įvairius Lietuvos gimnazijų paaiškėjo, kad didžiaisiais jo keliomis talkininkais buvo Balfo įstaiga su kun. L. Jankum, toliau buvo paminėti Lietuvos parapijų klebonai ir kiti dvasininkai, Lietuvos spauda ir bendruomenė bei kitos organizacijos. Ypatinga padėka priklausė Lietuvos laikraščiams, skelbusiems daug medžiagos apie Gimnaziją, statybą ir kt. Penki laikraščiai, jų tarpe ir Dirva, buvo įsidėję paties Liubino straipsnius. Žymios paramos susilaukta

iš Lietuvos radijo valandėlių -- JAV ir Kanadoje buvo galimybė kalbėti 17-je tų valandėlių programų, kai kuruose miestuose ir dviejose valandėlėse (Chicago, Detroitas).

-- Per pustrčio mėnesio apilankiau apie 30 didžiųjų Lietuvos gimnazijų JAV ir Kanadoje -- pasakoja Liubinas. Reikla pasakyti, kad Gimnazijos reikalas buvo suaktualintas, išjudintas. Dabar aišku, kad statybą galima tęsti ligi pabaigos, esama gerų konkrečių pažadų ir manau, kad ligi vė-

lyvojo rudens naujasis pastatas tikrai bus baigtas. Jei tenka vietiems aukotojams nuoširdžiai padėkoti, tai juos tenka drauge ir prašyti -- palaikykite Gimnaziją ir toliau, kaip vieną iš gyvųjų Lietuvos židinių!

Tokios šios vasaros žinios. Liepos 16 d. moksleiviai jau išvyko atostogų, jie vėl susirinks rugsėjo 7 d. Rudenį jau bus kiek aiškesnis vaizdas -- ir dėl mokinų, Skėrio žodžiais tariant "materio", ir dėl statybos bei paties ateities.

LIETUVIŠKA KNYGA YRA GERIAUSIA DOVANA

Dirvos administracija mielai patarnauja tiems mūsų tautiečiams, kuriems knygą neparanku įsigyti dėl gyvenamos vietos ar kitų aplinkybių, tačiau, kurie myli lietuvišką žodį, kūrėją, ir kurie mielai norėtų ne tik papuošti lietuviškomis knygomis savo knygų lentynas, bet ir tąja ar kita knygą norėtų susipažinti ar ją panaudoti kaip dovaną.

Čia patiekiame dalį knygų sąrašo. Stengsimės jį papildyti. Prašome jį išsikirti ir pasaugoti ateičiai, nes ne visą laiką galėsime jį įtalpinti Dirvoje.

Pasirinkę knygą, atsiųskite čekį atitinkamai sumai ir už poros dienų knygą ateis pas jus paštu.

AUKOS TAURĖ, Poezija, St. Santvaras	\$ 2,50
KONRADAS VALENRODAS, A. Mickevičius	1,50
AUKŠTŲJŲ ŠIMONIŲ LIKIMAS, Simonaitytė	3,50
ATLAIDŲ PAVĖS, P. Abelkis	3,50
ALEKSANDRYNAS I ir II, V. Biržiška	po 7,50
BLAŠKOMOS LIEPSNOS, F. Neveravičius	2,00
DERLIAUS VANIKAS, Poezija, Juozas Mikuckis	4,00
minkštais viršeliais	3,00

MŪSŲ METAI, ČALM Metraštis	2,00
CROSSES, V. Ramonas	4,00
ARTE LITUANO, E. Goštautas	4,00
DUKTĖ, Alė Rūta	2,40
GYVULIŲ ŪKIS, George Orwell	1,00
ELDORADO, J. Švaistas	1,80
SENASIS VILNIUS, A. Šapoka	5,00
GENERACIJA IR AUGINTINIAI Poezija, A. Mackus	3,00
ANGLŲ - LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS	6,00
LIETUVIŠKAI - ANGLIŠKAS ŽODYNAS	7,00
VYTAUTAS THE GREAT, B. Končius	4,00
9 DRAMOS VEIKALAI, V. Alantas	5,00
VIDUODINIO SODAI, Poezija, Brazdžionis	4,00
TAMSAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ, Br. Raila	5,00
IŠ PASKENDUSIO PASAULIO, Br. Raila	5,00
BLEZDINGĖLĖS PRIE TORRENTO	2,00
HOUSE UPON THE SAND, J. Gliūda	3,95
ŠEŠTASIS MEDIS, J. Kruminas	3,00
LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ L. Dambriūnas	2,50
NAMAI ANT SMĖLIO, J. Gliūda	2,00
VISGAILIS, J. Vėgelis	3,00
LIETUVIŠKASIS LIBERALIZMAS	3,50
LIETUVIŲ KOVA SU NACIAIS, Br. Kvirkys	1,00
LITHUANIA UNDER THE SICKLE AND HAMMER, J. Petrutis	1,50
MOTINA IR MOKYTOJA, Šv. Tėv. Jonas XXIII, Enciklika	1,50
TERESĖ NEUMANNATTE, J. Burkus	3,00
LIETUVIAI ARGENTINOJE	2,00
LITHUANIAN ART IN EXILE	4,00
LITHUANIAN FOLK TALES	4,50
LIETUVIŠKOJI IŠEIVIJA, M. Krupavičius	2,00
KALVOS IR LANKOS, A. Baranauskas	2,00
DAILININKAS RAUBA, V. Ramonas	3,50
SAULĖS GRIZIMAS, A. Baronas	2,50
TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA, K. Bielinis	2,50
VYNUOGĖS IR KAKTUSAI, J. Švabaitė	2,00
ŽALIOJOJ LANKELĖJ, K. Ostrauskas	3,00
MODERNI MERTAITĖ, St. Yla	2,50
PETRAS ŠIRVOKAS, J. Švaistas	2,75
VARPAI SKAMBA, St. Būdavas	2,50
MOTULĖ PAVILIOJO, Lazdynų Pelėda	0,60
ŽMONĖS ANT VIEŠKELIO, L. Dovydenas	1,00
VINCAS KRĖVĖ MICKEVIČIUS	2,00
ŠILKAI IR VILKAI, Runcė Dandiedrinis	1,00
MEMOIRS OF A LITHUANIAN BRIDGE, Kudirka	2,00
NUO IMSRĖS IKI ORINOKO, A. Sabaliauskas	2,00
ŠVENTADIENIS UŽ Miesto, M. Katiliškis	5,00
LAISVĖS KOVŲ DAINOS	5,00
ŽMOGAUS GENEZĖ (Dr. V. Kudirka) V. Kavolis	1,00
ANGELAI IR NUODEMĖS, R. Spalis	2,00
minkštais viršeliais	1,50

DOLERIS IŠ PITTSBURGO, St. Zbarskas	0,80
PURIENOS PO VANDENIU, Pulgis Andriūšis	2,00
minkštais viršeliais	1,50

TĖVŲ ŠALIS, S. Jonynienė	3,50
JAUNOJI LIETUVA, Maironis	2,00
ŠV. JONAS BOSKO, kun. J. Lemoine	5,00
VLADAS NAGIUS - NAGEVIČIUS	6,00
PAJŪRIAIS, PAMARIAIS, A. Neverdauskas	5,00
PANEVĖŽYS, J. Masilionis	6,50
KRĖVĖS RAŠTAI II	5,50
LŪŽIAI, J. Ignatonis	3,00
LITHUANIAN QUARTET	4,95
MINDAUGO NUŽUDYMAS J. Kraliauskas	3,00
METŲ VINGIAI, A. Tyruolis	3,00
DAINA IŠ KITO GALO, Pulgis Andriūšis	1,50
PO RAGANOS KIRVIU, J. Jankus	1,50
GYVENIMO VINGIAIS, P. Karvelienė	3,50
VYRAI KLYSKELIUCSE, J. Prunskis	3,00
ŽVAIGŽDĖ VIRŠUM GIROS, Alė Rūta	4,00
PLAUK MANO LAIVELI, P. Sagatas	2,00
ROJAUS VARTAI, Pulgis Andriūšis	2,00
LIETUVOS KULTŪROS ISTORIJS BRUOŽAI, V. Sruogienė	2,00
TWENTY YEARS' STRUGGLE FOR FREEDOM OF LITHUANIA (ELTA)	1,50
ANTANAS VANAGAITIS	2,00
NEGĖSTANTI ŠVIESA, P. Garšva	3,50
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTIS	10,00
LIETUVA, MANO TĖVŲ ŽEMĖ, Vladas Vijeikis	7,00
LITHUANIA, Vyt. Augustinas	5,00
ART COLLECTION	6,00

DIRVA, 6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio, 44103,



Vasario 16 Gimnazijos 9 klasės mokinė Asta Gelmžaitė, vienintelė galima ateinančių metų abiturientė, su mokytojais F. Skėriu ir E. Tamošaitiene.

PRALEISKIME ATOSTOGAS BE RŪPESČIŲ PRIE ATLANTO!

VILA MEŠKA

42 Beach St.
Monument Beach
Cape Cod, Mass.
Tel. 759-3251 (617)

TIKRAM POILSIUI: rami aplinka, gražus pliažas ir šiltas vanduo, geras maistas, erdvūs kambariai ir malonus patarnavimas.

LAISVALAIKIO PAJAVIRINIMUI: • valtis — žuvinimui, • Sail-Fish buriavimui, • Ping-Pong, •teniso aikštė, • vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.

SEZONO PRADŽIA BIRŽELIO MĖN. 20 D.

P.S. Svečius be automobilių nuvežame ir parvežame iš pliažo.



Los Angeles lietuviai skautai Laguna kalnuose buvo suruošę stovyklą. Nuotraukoje vėliavų ir maldos aikštė, L. Kančausko nuotrauka



Pasaulinės Muges Lietuvių komitetas tariasi Lietuvių Dienos organizavimo reikalu. Kalba A. Budreckis.

KALBOS KERTELĖ

STEPAS VYKINTAS

PRIESAGOS - EL - IS, Ė,
- ĖL - IS, Ė

Šios prienosagos yra daiktavardinės. Su jomis iš vardažodžių padaromi dažniausiai maloniniai ir mažiškieji daiktavardžiai, pvz.: bernelis, brolielis, galvelė, kalvelis, liepėlė, martelė, mergelė, pušėlė, saujelė, senelis-ė, tėvelis, varpelis, žuvelė, bernužėlis, dobilėlis, karvelėlis, mažužutėlis, mergužutėlis, motinėlis, senagalvėlė, senutėlis-ė, seserėlė, tėvelėlis, vainikėlis, vanagėlis etc. Tačiau yra tokių prienosaginių

pavardžių, kurios yra padarytos iš būdvardžių, pvz.: Maželis, Naujelis, Šlapelis ir kt.

Kai kurie daiktavardžiai su šiomis prienosagomis yra įgiję savitas reikšmes, pvz.: liepsnelė (2) zool. nedidelis paukštis, giesmininkas, raudongurklė (Erithacus rubecula), oželis, Perkūno oželis (toks paukštis, Scolapax gallinago), tautinis šokis, žirgelis (2) 1. zool. toks vabzdys, ožiukas (Libellulidae). 2. ant stogo galų pagražinimas (sukryžiuotos žirgų galvos), žiogelis (2) spyruokliška sulenkiamą smail

sagutė drabužiams sukabinti. Tai gi patartina visuomet patikslinti žodynuose mažiškieji ir maloninių daiktavardžių prasmę, ar jie neturi kitų reikšmių.

PRIESAGA - ININK -AS, -Ė

Šios prienosagos daiktavardžiai dažniausiai yra padaromi iš kitų daiktavardžių. Tačiau pasitaiko jų, padarytų iš kitų kalbos dalių: būdvardžių, skaitvardžių, pvz.: brangininkas, kas brangiai ką parduoda. Iš jo nenupirksi, bausis brangininkas. Smarkininkas, labai smarkus, rūstus žmogus, tironas. Tretininkas, -ė (1) Trečiojo Ordino narys etc.

Ši prienosaga apskliausiai pažymi profesiją, verslą, polinkius, pvz.: ūkininkas, darbininkas, amatininkas, mokslininkas, menininkas, sielvartininkas, dainininkas, daržininkas, giesmininkas, kalbininkas, malūnininkas, vargonininkas, žodynininkas. Pažymėtina, kad J. Jablonskis vartoja netikslią prienosagą - žodyninkas.

Tačiau yra šios prienosagos daiktavardžių, kurie turi specifines arba kelias prasmes. Verta su kai kuriais susipažinti. Pvz.: arklėninkas (20) tarm. 1. aptverta arklų ganykla arba tvartas, 2. arklinis vilkas. Arklėninkas, -ė (2) arklų prižiūrėtojas, augintojas, naktigonis, 2. arklų pirklys, vertelga. Kiaulininkas, -ė, (1) kiaulių augintojas, 2. kiaulidė. Dešimtininkas, -ė, (1) vyresnis grupės darbininkas. Duonininkas, -ė (1) kas duoną gamina, nedarbininkas, kitų išlaikomas žmogus. Jau senas esu - duonininkas. Durininkas -ė (1) durų sargas. Durininkas atidarė svečiams duris. Mergininkas (2) šnek. vyras, kuris nuolat sukaš apie merginas. Paukštininkas, -ė (1) paukščių laikytojas, prižiūrėtojas, 2. paukščių gaudytojas, medžiotojas: vanagas paukštininkas, Šunininkas, -ė (20) 1. šunų augintojas, jų pratintojas medžioti, 2. menk. kas erzina, vaiko šunis, 1. vištininkas (1) 1. vištva-nagis 2. vištėdė, 2. vištininkas, -ė (1) vištų mėgėjas, augintojas.

DĖL ŠIŲ PRIESAGINIŲ DAIKTAVARDŽIŲ KIRČIAVIMO

Šios prienosagos daiktavardžiai, kurie yra padaryti iš 1. ir 2. kirčiuotės vardažodžių, yra kirčiuojami šaknyje kaip pirmosios kirčiuotės dviskiemeniai daiktavardžiai.

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS
GELINYČIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

BOSTON

• Cesmos Parcels Express Co., J. Vaicaičio įstaigoje, 327 W. Broadway, atsilankę galėsite ne tik užsakyti siuntinius, bet ir įsigyti ar užsiprenumeruoti Dirvą ir prez. Antano Smetonos monografiją.

aziai, o padaryti iš 3. ir 4. kirčiuotės vardažodžių yra kirčiuojami prienosaginiai skiemenys kaip antrosios kirčiuotės dviskiemeniai daiktavardžiai. Pvz.: mokslas (1) mokslininkas (1), knyga (2), knygynininkas (1) arklis (3) arklėninkas (2), karas (4), tauta (4), valdžia (4), karininkas, tautininkas, valdininkas etc.

PEISAŽAS AR PEIZAŽAS?

Spaudoje, vadovėliuose ir žodynuose šis žodis yra nevienodai rašomas: Lkv. rašo peisažas, - o (2 prc.), padaira, kraštovaizdis, Dlkž. - peizažas (2) 1. menas - gamtos atvaizdavimas, 2. gamtos reginys, gamtovaizdis, vietovės pobūdis. Šis italų k. žodis paesaggio yra patekęs į prancūzų kalbą. Jis yra ištariamas italų ir prancūzų su z, todėl mums reikėtų z palikti. Tinkamiausias lietuvių kalboje šiam žodžiui atitikmuo būtų gamtovaizdis. Peizažų tapytojas yra peizažistas (2) -- gamtovaizdininkas (1).

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

Irišus ir paruošus aplanką, neužilgo šis ALEKSANDRO MERKELIO parašytas kapitalinis veikalas pasirodys knygų rinkoje. Monografiją leidžia Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Valdyba.

Neužilgo knyga bus išsiuntinėta garbės prenumeratoriams ir prenumeratoriams.

Ši leidinį dar galima iš anksto užsiprenumeruoti, prisuntus 10 dol. ALT S-gos išdėninkui Povilui Ališauskui — 95-26 117th St., Richmond Hill, New York; Dirvai, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103 ir per vietos ALT S-gos skyrių valdybų narius.

Stambus ir gražiai paruoštas veikalas po rugsėjo 1 d. knygų rinkoje kainuos 14 dol. Todėl norintieji pasinaudoti proga ir leidinį įsigyti pigesne kaina, skuba jį jau dabar užsiprenumeruoti.

USE EAGLE STAMPS LIKE MONEY AT ALL 5 MAY COMPANY STORES!

MAY'S BASEMENTS



Dar viena siunta!

Tai greitai išparduodami,
vėsūs, sunkiai įtikimos
rūšies

**TROPIKINIAI
KOSTIUMAI**

COMPARE AT \$28 TO \$35

\$
20

Atvykite anksti geresniam
pasirinkimui!

Pasirinkite šias vėsiąs medžiagas:

- Dakrono polyesterio ir vilnones tropikines
- Dakrono polyesterio ir dirbt. šilko tropikines
- Dirbt. šilko ir acetato tropikines

Pasirinkite šiuos audinius:

- Lygiais dryžais • Lygius
- Vienos spalvos • Suktais dryžais

Pasirinkite šias spalvas:

- Alyvines • Rusvas • Pilkasvas
- Juodas • Mėlynas

Dydžiai toje grupėje:

36 iki 46 normalūs, 36 iki 42 trumpi ir 36 iki 46 ilgi

- MAŽAS MOKESTIS UŽ PATAISYMUS

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT,
THE MAY COMPANY,
DOWNTOWN AND ALL BRANCHES

DETROITO IR APYLINKIŲ LIETUVIAI KLAUSO LIETUVIŠKŲ MELIODIJŲ RADIJO PROGRAMĄ

iš Detroito WJLB stoties — banga 1400
šeštadieniais nuo 4:30 iki 5:30 p. p.

Pranešėjai: ALGIS ZAPARACKAS
ir PATRICIA BANDZA.
Vedėjas — RALPH J. VALATKA.

15756 Lesure, Detroit, Mich. 48227
Tel. BRoadway 3-2224

Storm windows & doors of
B.F. Goodrich Koroseal® rigid vinyl
won't pit, corrode, peel, crack,
chip, tarnish, rot or rust



KOSTAS BUTKUS

LU 5-6291, CHICAGO

Nylono, stainless steel ar aluminijaus
langai, durys, SIETELIAI.

ALUMINIJAUS NAMŲ PRIESTATAI (PATIO), STOGELIAI, TVOROS, KRAUTUVIŲ SUNKIOS DURYS IR KITI MODERNŲ NAMŲ PAGERINIMO REIKMENYS. DIDE-
LIS PASIRINKIMAS (27 RĖŠIŲ).

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA



CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

BENDRUOMENĖS TARYBOS SESIJA

Clevelando lietuviai glaudžiai susiję su JAV Lietuvių Bendruomenės gyvenimu, augimu, stiprėjimu. Jau kelintą kartą čia taip pat renkasi savo posėdžius ir šios Bendruomenės Taryba. Čia savo darbą liepos 25-26 dienomis pradeda ir naujai išrinktoji Taryba.

Tarybos posėdžiai yra vieši. Todėl Prezidiumas į juos kviečia visą organizuotą ir neorganizuotą Clevelando lietuvių visuomenę. Savo atsilankymu parodysime šiai visų mūsų rinktai institucijai reikiamo dėmesio ir moralinės paramos. Sesią globoja LB Clevelando I-osios Apylinkės Valdyba, kuri taip pat rengia ir sesijos dalyvių pagerbimo pobūvį. Kadangi Čiurlionio ansamblio namai tegali talpinti tik ribotą dalyvių skaičių, tad į šį pagerbimo pobūvį lietuvių visuomenės atstovai kviečiami atskirais vardiniais kvietimais.

Tarybos posėdžiai vyks Howard Johnson's patalpose E. 107 and Euclid Ave. Pradedami liepos 25 dienos ryto 10 val.

Tarybos Prezidiumas

* JONO IR BARBOROS ARMONŲ sodyboje, 28802 White Rd., liepos 26 d., sekmadienį, Clevelande gyvena Naujienų bendradarbiai su šeimomis ruošia bendrą gegužinę.

* VYTAUTAS STUOGIS IR JONAS ŠIAUČIŪNAS, Clevelando tautinių organizacijų veikėjai su žmonėmis išvyko atostogų, kurių metu numato aplankyti pažįstamus ir susipažinti su JAV sostinės Washingtono įdomybėmis. Ta proga jie žada apsilankyti New Yorko mugėje, o po to dar ir kaimyninėje Kanadoje.

* CLEVELANDO VASAROS ORKESTRAS liepos 24 d. (ir pakartotinai liepos 25 d.) patieks Rodgers ir Hammerstein kūrinį, kurių tarpe išgarsie "South Pacific", "Sound of Music", "The King and I", "Oklahoma" ir kt. Be abejo, šių populiarių kūrinių muzika bus papildoma žinomų solistų arlijomis ir choro dainomis.

Pradžią 8.30 val. vak. Bilietus iš anksto galima įsigyti Burrows krautuvėse ir Severance Hall kasoje.

TĖVYNĖS GARSAI ATŠVENTĖ 15 METŲ SUKAKTĮ

Clevelando lietuvių radijo valandėlė, vadovaujama Juozo Stempušio, liepos 18 d. atšventė savo gyvavimo 15 metų sukaktį.

Sukakties proga valandėlės vadovybė suruošė balių erdvioje Riveria Klubo patalpose. Į šį rengimą, neatsižvelgiant į vidurvasario karščius, prisirinko gausus būrys ne tik svečių, bet ir daugelis radijo valandėlės mėtojų, o taip pat ir aukštųjų vietos administracijos pareigūnų su miesto burmistrui ir ponai Locher prieškalyje. Be to, svečių tarpe matėsi kitų tautybių radijo programų vadovai.

Balius buvo apjungtas su sukakties paminėjimo ceremonijai, kurį nuotalkingai pravedė aktyvi Tėvynės Garsų talkininkė M. Lenkauskienė. Ji pristatė atsilankiusius administracijos ir kitų tautybių atstovus, kurių dalis išreiškė šiltesnį sveikinimo žodžius.

Šalia raštu prisiųstų sveikinimų (P.L.B. valdybos vardu St. Barzdukas, Superior Savings direktorius J. De Righter, Čiurlionio Ansamblio vardu A. Mikulskis ir V. Plečkaitis), žodžiu sveikino vienas iš radijo valandėlės steigėjų Jaunutis Nasvytis, Lenkų Moterų S-gos atstovė Kanick, LB I Apyl. p-kas F. Eidimtas, radijo stoties WXEN vadovybė ir eilė kitų. Pabaigai žodį tarė ir Clevelando miesto burmistras Ralph Locher.

Mininėje dalyje pasirodė seniai jau Clevelande negirdėtas sol. Algirdas Brazis iš Chicago, nepagalbėjęs iš savo gausaus repertuaro patiekti net 9 dainas, supynęs margą virtinę lietuvių kompozicijų, operų ir operėlių arijų ir populiarių melodijų, itališkai ir angliškai, pyne.

Su operos solistui tinkamu pasitikėjimu, gilia ir puikiai apvaldoma balsine medžiaga, A. Brazis patraukė mišrią tautybėmis publiką tiek patiekiosios medžiagos įvaldumu, tiek parinkty dainų išpildymu.

Nuo Leoncavallo operos Pajacų arijos, jis pereina į F. Strollos -- Kur tas šaltinėlis, iš Old man river -- Kačanausko Egilę žalę karaliene. Nuotalkingai suskamba arija iš Leharo Linksmosios našlės, čia vėl rimtai patiekiamas Karnavičius arija iš operos Gražina.

Patenkant šiltą publikos priėmimą ir senų draugų bei pažįstamų pageldivimus, solistas, kupinas geros nuotaikos ir energijos,

jos, dar patiekia populiarią melodiją iš Bizet operos Carmen (Toreadorų maršas), Sorento ir Leoncavallo Matenata.

Solistui akompanavo Stephen Moszi.

Iškilnių ir meninę programą baigus Tėvynės Garsų vedėjas Juozas Stempušis tarė visiems sveikinusiems ir atsilankiusiems padėkos žodį.

Atsilankę svečiai, kurių tarpe buvo ir gausus būrys mūsų jaunosios kartos atstovų, nuotalkingai praleido vakarą, kam šokant, kam galvinantis prie vėsenos bufeto, kam šnekučiuojantis ir įspūdžiais dalinantis salėje prie stalų.

Nuotaika buvo gera, ką gali pa-

NEPAPRASTOS PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖS MINĖJIMAS

Prezidento Johnsono paskelbtą Pavergtųjų Tautų Savaitę Clevelande minėjo tik lietuviai. Minėjimas kuklus, bet būdingas. Jis įvyko sekmadienį, liepos 19 d. pradedant pamaldomis šv. Jurgio bažnyčioje ir aktu tos pat parapijos salėje.

Pamaldų metu įvykiui pritaikyta ir prasminga pamokslą pasakė kun. Sabaliauskas.

Minėjimą pravedė ALT Clevelando skyriaus pirm. inž. Pautienius. Savo pranešime, kurio metu jis perskaitė susirinkimo vardu paruoštą memorandumą, inž. Pautienius pareiškė, kad įvyksiuose pavergtųjų tautų atstovų posėdyje patieskėjęs liūdnas faktas: kai kurių tautybių atstovai pareiškė, kad ruošimas bendro didesnio tautybių pasirodymo neatitiktų šio meto JAV vyriausybės užsienio politikai ir galėtų tik pakenkti jos pastangoms taikai sugyventi su Sov. Sąjunga.

Toks pareiškimas liūdnai nutelkė susirinkusius minėjimo dalyvius. Reikia atsiminti, kad daugelis kitų tautinių grupių atstovų yra tampriai susirišę partiniais ir administraciniais ryšiais su vietinė administracija. Tačiau tas susirišimas vargiai pateisina mas, toki elgesį remiant Washingtono užsienio politiką. Tenka pridurti, kad praeitais metais Pavergtųjų Tautų Savaitės proga Clevelande joks minėjimas nebuvo suruoštas.

Lietuviai šį minėjimą suruošė paskubomis, tik prieš porą dienų patyrus apie kitų tautybių atstovų nusistatymą.

Minėjimo metu buvo išsiriškia- vę organizacijų vėliavos ir atitinkamą maldą sukalbėjo kun. P. Dzegoraitis.

Prakalbą pasakė Aldona Augustinavičienė, susirinkusiems priminusi išveivioje esančių uždavinius ir įsipareigojimus pa-

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

1 š., 7 k., graži virtuvė, geras gazo pečius, kilimai, dvigubi alum. langai, 2 garažai, didelis kiemas. Arti mokyklos ir bažnyčios.

2 šeimų 5-4, gerame stovyje. Garažas. \$12,000.

1 š., 6 k. Moderni virtuvė, gražus kiemas. \$10,700.

3 š., 6 garažai. E. 66 gt. prie St. Clair. \$12,800.

2 š. 5-4 ir 6 k. 1 š. ant 1 sklypo arti šv. Vito. Gražus kiemas. \$16,200.

Investavimui

6 š. mūras, nuoma \$400, gerame stovyje, \$25,500.

6 š. mūr. arti St. Clair, 6 gazo pečiai, gerame stovyje.

E. 147 — Lake Shore Blvd.

1 š. 4 mieg. arti ežero, paplūdimys. \$14,000.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas

13229 Superior Ave.

UL 1-6666

liudyti ir tas faktas, kad lik pat ballaus uždarymo aukštieji administracijos svečiai įsitraukė į nuotalkingą ballaus atmosferą ir neišsiskirstė vizito pareigą atlikus.

Prabėgo 15 metų selmingo darbo. Reikia sutikti su daugelio sveikinučių mintimis, kad Tėvynės Garsų radijas per tą laiką užla- riavo ne tik lietuvių klausytojų širdis, bet kartu savo kultūrin- ga ir lietuvių meną gražiai repre- zentuojančia programa užsitar- navo pelnytą dėmesį ne tik radi- jo stoties vadovybėje, bet ir kitų tautybių radijo klausytojų tarpe. Tėvynės Garsų radijas nelieka vien trumpa pramoga poilsio va- landėlei penktadienio vakarais, bet yra dėmesio ir paramos ver- ta kultūrinė institucija, atkreipu- si į save visos Clevelando visu- menės dėmesį. Sėkmės jai ir jos darbuotojams ateities darbuose!

Čb.



Ar fotografuosi?

Vyt. Maželio nuotrauka

DETROIT

* Paminėjo Dariaus ir Girėno šventę. Šeštadienį, liepos 18 d. Lietuviškų Melodijų radijo valanda (iš WJLB stoties 1400 k., 4:30 — 5:30 p. p.) davė apžvalgą apie mūsų garsiųjų la- kūnų — didvyrių žygį.

Sekmadienio Lithuanian Voice programa (WQRS-FM 162 mg. 8:30 ryte) taipgi paminėjo šią šventę.

REIKALINGAS

nekilnojamo turto pardavė- jas. Darbas tik ribotame ra- jone. Trumpos darbo valan- dos. Priklauso užrašytų ob- jektų monopolijai. Nereika- lingas automobilis. Įstaiga neveikia sekmadieniais. Tuo būdu išvengiamos ilgos dar- bo valandos, važinėjimo vargas ir išlaidos.

Malonios darbo sąlygos. Galima uždirbti \$15,000 i metus. Ponas C. B. uždir- bo vidutiniškai \$18,000 per pastaruosius 3 metus.

Svetimų kalbų mokėjimas prisideda prie pasisekimo.

MAINLINE REALTY

1191 E. 79 gt.

Tel. HE 1-8181

arba

EX 1-5678

Prašykite V. Banionio. (84-85)

IESKOMA

mergina, sutinkanti gyven- ti kartu su vyr. amžiaus našle. Veltui butas ir visas išlaikymas.

Teirautis tel. MU 1-0192. (84-85)

PARDUODAMAS NAMAS

Hiller Ave., prie E. 185 gt. Mūrinis colonial, 3 miega- mieji. Parduoda savininkas.

Tel. IV 1-3761

(84-86)

PARDUODAMAS NAMAS

1195 E. 87 — į šiaurę nuo Superior Ave.

\$490.00 įmokėjimas pa- tvirtintas FHA už kainą \$12,800. Naujai dažytas, moderni vonia, gazo pečius, variniai vamzdžiai, 4 mie- gamieji antrame aukšte.

Namas parengtas įsi- kraistymui. Veikite sku- bia!

DICK GILMAN

Westside Realty

(84-86)

Dariaus ir Girėno Klubo iniciatyvą sekmadienį at- laikytos pamaldos šv. An- tano lietuvių bažnyčioje, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis. Detroitas kas metai prisimena šį mū- sų didvyrių žygį.

* Juozas Kazlauskas, Dai- navos Stovyklos vandens apsaugos vedėjas, minėjo gimtadienį. Juozas ir žmo- na Marija yra veiklūs Lie- tuvos Vyčių organizacijoje ir remia visus lietuviškus reikalus. Juozas šiemet pa- gamino daug naujų kėdžių Dainavos stovyklai. Jo pa- stangomis pagerintas pa- plūdimis. Kadangi Juozas yra baigęs Raudonojo Kry- žiaus kursų, šiais metais mūsų jaunimą plaukti ir gelbėti gyvybę.

* Dariaus-Girėno Klubo tradicinė metinė gegužinė įvyksta šį šeštadienį, liepos 25 d., Beechnut Grove sode and Middlebelt Road. Pra- džia 12 val. Pelnas skiria- mas Lietuvių Namų reika- lams.

* Detroito lietuvių Klu- bas ruošia Onų pagerbimą klubo patalpose, West Ver- nor prie Scotten, šeštadie- nį, rugpjūčio 1 d. 6 val. vak. Bus pietūs ir balius. Ta pačia proga klubas at- sisveikins su savo ilgame- te izdo globėja Elizabeth Cheply (Damušis), kuri iš- vyksta apsigyventi į Kali- forniją. Vakarienis kaina \$1.50 ir bilietai įsigijami pas klubo valdybos narius arba klube.

* Detroito Lietuvių Klu- bas ruošia Onų pagerbimą klubo patalpose, West Ver- nor prie Scotten, šeštadie- nį, rugpjūčio 1 d. 6 val. vak. Bus pietūs ir balius. Ta pačia proga klubas at- sisveikins su savo ilgame- te izdo globėja Elizabeth Cheply (Damušis), kuri iš- vyksta apsigyventi į Kali- forniją. Vakarienis kaina \$1.50 ir bilietai įsigijami pas klubo valdybos narius arba klube.

MODERNI MERGAITE

kun. Stasio Ylos tik ką pa- sirodžiusi knyga jau gau- nama Dirvoje.

KAINA \$2.50.

Taip pat per Dirvą gali- te užsisakyti Dr. J. B. Kon- čiaus gražiai išleistą knygą angliškai Vytautos the Great, Grand Duke of Li- thuania. Kaina \$4.00.

Nepamiršk atnau- jinti prenumeratą!

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th St.
EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Vytautas Abraitis, ALT S-gos pirmininkas, grįžo į New Yorką, praleidęs visą savaitę San Francisco mieste, Kalifornijoje, respublikonų konvencijoje atstovaudamas lietuvių reikalus kartu su Eugenijum Bartkum ir Leonardu Valiuku.

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondai gauta per K. Kasakaitį, LNT LNF Chicago Komiteto pirmininką, 228 dol., suaukoti specialiai anglų kalba veikalo apie Lietuvą išleidimui, kurį ruošia Lietuvos Nepriklausomybės Tarka.

• Jurgis Kiaunė, LNF vicepirmininkas, ALT S-gos 1-jo skyriaus pirm. bei aktyvus New Yorko lietuvių veikėjas išvyko dviem savaitėm atostogų į Atlantic City, N. J., kur jis apsistos SLA vasarvietėje.

• Brutenis Veitas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo sekretorius, iš New Yorko persikėlė į Bostoną, Mass., kur jis su broliu atidarė nuosavą biznį inžinerijos srityje. Abu Veitai su šeimomis yra aktyvūs lietuviško gyvenimo dalyviai bei tautinių reikalų rėmėjai, Tautinės Sąjungos nariai.

• Dr. M. Žukauskienė liepos 18 d. kalbėjo per Lietuvos Atsiminimų Radiją, vadovaujamą prof. J. Stuko, kviesdama lietuvius new-yorkiečius aktyviau remti rezoliucijų pravedimą kongrese.

• MUZIKAS JUOZAS BERTULIS iš Chicago šiomis dienomis išskrenda kielonei po Europą, žada aplankyti Vokietiją, Prancūziją, Ispaniją ir Italiją.

GRAŽIAI PAVYKĘS SLA SEIMAS

Gausius atstovais, nariais ir svečiais SLA Seimas, įvykęs Wilkes-Barre, Pa., jau praeityje. Gera organizacinė tvarka ir tinkamas pareigomis pasiskirstymas leido Seimui vykti tinkamu darnumu ir svarstyti klausimų aptarimo rimbimui.

Suvažiavę atstovai turėjo progos ne tik SLA reikalus aptarti, bet gražiai paminėti K. Donelaičio 250 m. sukaktį.

Seimas patvirtino neseniai išrinktą Pildomąją Tarybą su Povilu Dargiu prezidentu. Taip pat patvirtino pareigoms Tėvynės redaktorių Antaną Sodaitį.

Seimo proga V. Šimkus padovanavo lietuvišką trispalvę naują SLA vasarnamiui.

SLA Seimo proga vietiniai lietuviai buvo suruošę eilę pramogų, kurias apvainikavo iškilmingas visų dalyvių ir svečių banketas. Bankete dalyvavo ir puiklų Lietuvos reikalui palankią kalbą pasakė Wilkes-Barre miesto burmistras Slatery, ta proga įteikęs SLA prezidentui Povilui



VIRŠUJE: Po pamaldų Šv. Patriko katedroje New Yorke, grupė asmenų, dalyvavusių Pavergtųjų Tautų minėjime.

Vyt. Maželio nuotrauka

Dargiui miesto garbės raktą.

Seimui sėkmingai ir su patyriusiu visuomenininkų aplombu vadovavo prez. P. Dargis, pasikeliant su vicepirmin. S. Gegužiu.

SLA Seimas susilaukė visos eilės užtarnautų sveikinimų žodžių ir raštų.

Sekantis SLA Seimas nutarta šaukti po 2 metų Clevelande.



Los Angeles skautų vyčių penketukas prie verdančio kavos puodo Laguna kalnuose suruošto stovykloje. Iš kairės: R. Tervidis, A. Šeškas, V. Anellauškas, V. Sviderskas ir F. Prišmantas.

L. Kančausko nuotrauka

NAUJA LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS VALDYBA

1964-65 metų kadencijai išrinkta nauja LS S-gos valdyba sudaro:

Algis Alantas, Detroitas, Birutė Augustinavičiūtė, Clevelandas, Algimantas V. Baublys, Detroitas, Jūra N. Gailiūšytė, Detroitas, Rimantas Griškėlis, Detroitas, Algis Zapareckas, Detroitas.

Taigi, naująją valdybą vėl sudaro Detroito lietuvių studentijos atstovai, iš-

LIETUVIŲ DIENA NEW YORKE

Rugpjūčio 23 d. -- Lietuvių Diena. Programa ir smulkūs pranešimai jau spausdinami ir greitai bus paskelbti, o dabar tikrai bendrais sakiniais galima pri-

skyrus B. Augustinavičiūtę ir Jūrą Gailiūšytę, kuri, nors ir studijuoja Detroito, bet yra clevelandietė.

Į kontrolės komisiją išrinkti:

Gediminas Bielskus, Jurgis Gaučys ir Elvyra Kavaliūnaitė.

Garbės Teismui neatsirado kandidatų. Reikia tikėtis, kad tuo pat būdu neatsiras kandidatų bylynėjimui.

Naująją Lietuvių Studentų S-gos valdybą Dirvos redakcija linki sėkmingo ir našaus darbo.

minti, kad skubiai daromi paskutiniai pasiruošimai, kad rugpjūčio 22 d. išvakarėse ir po Lietuvių Dienos rugpjūčio 24 d. Federaliniame Paviljone, o ypač Lietuvių Diena rugpjūčio 23 d. būtų sėkmingos. Reklamavimas ir plakatai spausdinami, laikraščiai ir radijo valandėlių vedėjai yra prašomi talkon.

LKPP valdyba su visomis komisiomis dažnai posėdžiauja ir smarkiai dirba, kad Lietuvių Diena gerai pavyktų. Daugelis žymių žmonių, amerikiečių ir lietuvių, jau yra pakviesti dalyvauti Lietuvių Dienos garbės svečiais, Lietuvių Dienos programą praves Rūta Lee-Kilmonytė.

Visa programa bus rekorduojama ir dėl to jau yra susitarta su specialistais. New Yorko Lietuvių Prekybos rūmai bendrai su LKPP baigia spausdinti Lietuvių Dienai ir visai mugėi vadovą, kuris bus parduodamas po 1 dolerį, taip pat Lietuvių Dienos programa, ženkleliai ir atvirutės. Susitarta su New Yorko spau-

da, radijo ir televizija dėl Lietuvių Dienos programos skelbimo. Lietuvių Dienos programą išplėdys jungtinis choras iš 1500 dainininkų-kūrų ir 700 tautinių šokių šokėjų.

Tikimasi, kad Lietuvių Diena atvyks tikstančiai Lietuviai.

LKPP dirbo visų lietuvių ir lietuvių naudai ir garbei ir dabar nuoširdžiai prašo visus galimai skaitlingiau dalyvauti ir pademonstruoti pasauliui, kad lietuviai yra verti laisvės ir nepriklausomybės.

A.S. Trečiokas, Spaud. ir Inf. Kom. narys



Los Angeles Dailių Menu Klubo nariai svarsto meninės problemas. Nuotraukoje iš kairės: Br. Budriūnas, M. Gimbutienė, J. Tinišis ir Alg. Gustaitis.

L. Kančausko nuotrauka

CHICAGIŠKĖS NUOTRUPOS

Nepaisant labai karšto ir drėgno oro, per porą tikstančių tautiečių praeitį sekmaidienį susirinko Marquette Parke prie Darlauso-Girėno paminklo paminėti jų skridimo sukaktį. Kalbėjo gen. konsulas dr. P. Daužvardis ir respublikonų kandidatas į Illinois gubernatorių Charles H. Percy. Pastarasis amerikiečius ragino kovoti už laisvę; žmonijos sukurta jėga turinti būti panaudota laisvės sugrąžinimui, o ne jos sunaikinimui.

Šia proga kalbama, kad per šių metų rinkimų kampaniją respublikonai turės didelį dėmesį kreipti į tautines mažumas ir nuotalkas jų tarpe. Respublikonams taip darant, tą patį bus priversti daryti ir demokratai, įdomu, kad per praeitų rinkimų kampaniją -- 1960 m. -- ir Kennedy, ir Nixonas privačiai išsireiškė, kad tautinių mažumų įtaka Amerikos politiniame gyvenime jau baigiasi. Goldwateriui pradėjus antikomunistinę kampaniją, abi partijos atrodo, skubiai ieško tautinių mažumų talkos...

Kalbant apie lietuviškus reikalus... Nuo žilos senovės kalbama apie reformas VLIKE. Paskutiniai šioje srityje savo laimę išbandė Bendruomenės (gallotinis prof. Puzinas, Vlike pražilę visuomenininkai Audėnas, Brakas ir Lušys, N. Talkos atstovas Nemickas ir frontininkų -- V. Vaitiekūnas. Toji komisija nutarusi į naują VLIKĄ kviešti 15 grupių, kurios sudarytų Vliko seimą, tarybą ir valdybą. Bendruomenė ir toliau pasilikty nepriklausoma nuo VLIKO ar VLIKAS nuo jos. Tokiai reformai paskutinėm dienom pritarė Nepriklausomybės Tarką įeinančios Rezistencinės Santarvės bei Laisvės Kovotojų organizacijos. Tokiu būdu atrodytų, kad reforma pagaliau jau bus įgyvendinta. Deja, Chicagoje pasklido gandai, kad dabartinį VLIKĄ sudarančios grupės pradėjo šliaužtis ir nuo tokio susitarimo trauktis. Esą, ypač Audėnas dabar jau kalbą prieš. Reikia tikėtis, kad tai pilki gandai, kurie bus tuoju pat paneigti.

Šia proga reikia pastebėti, kad VLIKAS per anksti pasitraukė į "pogrindį". Jam pačiam išeity į naudą, jei apie jį būtų daugiau kalbama. Kur, kur, bet Amerikoje politikai "publicity" neturėtų baitytis.

(v.m.)



Rašytojo Antano Gustaičio vaikaitis Mariūnas švenčiant antrąjį gimtadienį vieną žvakutę spėjo užpūsti, o antrąjį pritrūko kvapo...

Vyt. Maželio nuotrauka

PUIKUS 3 KNYGŲ KOMPLEKTAS — UŽ 10 DOLERIŲ!

Vykstant atostogų ar norint įteikti vertingą dovaną, pasinaudokite šia laikina, bet naudinga, proga ir įsigykite trijų vertingų knygų komplektą:

LAISVĖS KOVŲ DAINOS.
R. SPALIO ALMA MATER.
V. RAMONO DAILININKAS RAUBA.

Paskirai perkant, šios knygos kainuoja:

Laisvės Kovų Dainos — \$5.00,
R. Spalio Alma Mater — \$5.00,
V. Ramono Dailininkas Rauba — \$3.50.

Skubą įsigyti šį knygų komplektą, nedelsiant siunčia Dirvai žemiau dedamą atkarpą su 10 dol. čekiu ar pašto perlaida, nes minėtų knygų kiekis labai ribotas.

Prašau prisiųsti Dirvos knygų komplektą (Laisvės Kovų Dainas, Alma Mater ir Dailininkas Rauba) šiuo adresu:

Priedų: \$10.00.